

BIULETYN

STOWARZYSZENIA KARTOGRAFÓW
POLSKICH

NR 5-6

WROCLAW

SPIS TREŚCI

<i>Koleżanki i Koledzy Kartografowie</i>	3
<i>Jerzy Ostrowski</i> – Problematyka prawa autorskiego w odniesieniu do kartografii w piśmiennictwie ostatniego ćwierćwiecza	4
<i>Jan Krupski</i> – Uprawnienia „na szóstkę”	7
<i>Geodezyjna Izba Gospodarcza i Krajowy Związek Pracodawców Firm Geodezyjnych i Kartograficznych</i> – Samorząd zawodowy geodetów i kartografów (projekt)	9
Stanowisko Zarządu Głównego SKP w sprawie projektu zmian w ustawie „Prawo geodezyjne i kartograficzne”	16
SPRAWOZDANIA	
<i>Joanna Bac-Bronowicz</i> – Sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego Stowarzyszenia Kartografów Polskich w roku 2001.....	19
<i>Jan Krupski</i> – Posiedzenie Zarządu Głównego SKP we Wrocławiu	23
<i>Roman Janusiewicz</i> – Sprawozdanie finansowe Zarządu Głównego SKP za okres 1. 01. – 31. 12. 2001 r.	25
<i>Jan Krupski</i> – Rozstrzygnięcie konkursu „Mapa Roku” 2001	26
<i>Jerzy Ostrowski</i> – Nasi za wielkim murem chińskim, czyli udział Polaków w XX Międzynarodowej Konferencji Kartograficznej w Pekinie	27
SPRAWY CZŁONKOWSKIE	
Lista nowoprzyjętych członków SKP według stanu na dzień 5. 04. 2002 r.	30
Składki członkowskie w 2002 r.	30
KRONIKA	31
KOMUNIKATY	
I Konferencja Zawodowa SKP	32
MISCELLANEA	33

Biuletyn Stowarzyszenia Kartografów Polskich, ISSN 1509-8001

Wydawca: Stowarzyszenie Kartografów Polskich
Ul. Kochanowskiego 36, 51-601 Wrocław
tel. (071) 372-85-15 e-mail: SKP@kgf.ar.wroc.pl
(www.geo.ar.wroc.pl/SKP)

Redaktor numeru: Jan Krupski

Współpraca redakcyjna:

Joanna Bac-Bronowicz,
Jerzy Ostrowski
Roman Janusiewicz,

Projekt emblematu SKP – Stanisław Rogowski

Nakład: 170 egz.

Druk i oprawa: Zakład Usług Poligraficznych „Plewax”, Wrocław

© Copyright by Stowarzyszenie Kartografów Polskich, Wrocław 2001

Koleżanki i Koledzy Kartografowie !

Zarząd Główny Stowarzyszenia Kartografów Polskich składa wszystkim Paniom i Panom, członkom SKP szczere i serdeczne życzenia wszelkiej pomyślności i sukcesów osobistych a także zawodowych w drugim roku nowego tysiąclecia, a czwartym roku działania Stowarzyszenia.

Treść aktualnego biuletynu została zdominowana przez akty prawne (Prawo geodezyjne i kartograficzne, Prawo autorskie), przepisy obowiązujące przy nadawaniu uprawnień kartograficznych oraz propozycję powołania samorządu zawodowego.

W poprzednim oraz bieżącym roku były to tematy absorbujące mnóstwo energii i wysiłku intelektualnego członków Stowarzyszenia i jego sympatyków. Członkowie zarządu uczestniczyli w wielu zebraniach, naradach, dyskusjach, wymianie korespondencji internetowej, rozmowach telefonicznych. Pisali oni opinie, odpowiedzi, propozycje, zażalenia na decyzje itp. oficjalną korespondencję.

Tematyce tej będzie też poświęcona I Konferencja Zawodowa SKP „Problemy polskiego rynku kartograficznego - ZAWÓD KARTOGRAFA” oraz I TARGÓW KARTOGRAFII. Został opracowany ramowy program, przygotowany pierwszy komunikat, zarezerwowane sale (formularz zgłoszeniowy w Biuletynie).

W bieżącym numerze Biuletynu pragniemy kontynuować ogólnoodrodowiskową dyskusję i wymianę poglądów na problemy prawa autorskiego w kartografii i jego relacji do ustawy „Prawo geodezyjne i kartograficzne”. Projekt nowelizacji Prawa geodezyjnego i kartograficznego (a w nim sposób nadawania uprawnień) powinien być skończony w tym miesiącu i teraz także ważyć się będą losy decyzji o powołaniu samorządu zawodowego w środowisku geodezyjnym i kartograficznym. Uważamy te sprawy za jedne z najważniejszych dla naszego zawodu. Liczymy na szeroką i otwartą współpracę i dyskusję całego środowiska kartograficznego. Stanowisko ostatecznie opracowane przez zarząd SKP powinno być oparte na dostarczanych zarządowi opiniach i wyrażać wszelkie aspekty zawodowe naszego środowiska. Pragniemy, aby wszyscy członkowie mieli w Stowarzyszeniu możliwość aktywnego i kreatywnego działania oraz czerpali z niego jak najwięcej satysfakcji.

Ponawiamy nasz gorący apel i zaproszenie wszystkich członków SKP i sympatyków kartografii do wspólnego tworzenia naszego Biuletynu, tym bardziej że periodyk nasz wszedł już do Informacji Bibliograficznej Branżowego Ośrodka Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej geodezji i kartografii jako czasopismo krajowe. Życzymy przyjemnej lektury !

Dr inż. Joanna Bac-Bronowicz

PROBLEMATYKA PRAWA AUTORSKIEGO W ODNIESIENIU DO KARTOGRAFII W PIŚMIENICTWIE OSTATNIEGO ĆWIERĆWIECZA

Toczone od kilku lat w naszym środowisku dyskusje wokół przestrzegania i egzekwowania przepisów prawa autorskiego w odniesieniu do twórców i użytkowników szeroko pojętych utworów kartograficznych, „sprovokowane” z trudem wywalczonym uwzględnieniem map w ustawie „O prawie autorskim i prawach pokrewnych” z lutego 1994 roku, wyraźnie pokazują, z jak skomplikowaną i budzącą często silne emocje problematyką mamy tu do czynienia. Wynika to z jednej strony ze specyfiki produktu, jakim jest mapa z całą różnorodnością procedur jej opracowywania i publikowania, z drugiej zaś z braku u nas tradycji w tej dziedzinie, którą zaczęliśmy się praktycznie zajmować dopiero wraz z przywróceniem w Polsce gospodarki rynkowej. Liczne nieporozumienia i kontrowersje są bowiem głównie rezultatem braku wiedzy o sposobach rozstrzygania konfliktów (także przez sądy), prowadzących do decyzji opartych na jednoznacznie sformułowanych przepisach lub zaakceptowanych precedensach.

Istotnym ułatwieniem w dochodzeniu do takiej wiedzy i porządkowaniu prawnej ochrony twórczości kartograficznej w Polsce mogą być dość obfite informacje z tego zakresu, zawarte w zagranicznej literaturze kartograficznej. Zawiłe często sprawy granic naruszenia w kartografii prawa autorskiego i jego konsekwencji, tak dziś dla wielu z nas egzotyczne, były bowiem w wielu krajach przedmiotem żywej dyskusji już od kilku dziesięcioleci i doczekały się ważnych uzgodnień, przy czym głos na ten temat zabierały publicznie nawet wybitne autorytety naukowe. Co więcej, w takich krajach jak Niemcy i Francja zostały powołane specjalne zespoły w obrębie tamtejszych organizacji kartograficznych, zajmujące się właśnie sprawami prawa autorskiego. Nie sięgając zbyt głęboko wstecz, tylko po drugiej wojnie światowej ukazało się w zagranicznych czasopiśmie i materiałach konferencyjnych co najmniej dwieście różnych artykułów, przyczynków i sprawozdań, poświęconych problematyce prawa autorskiego lub szerzej – ochrony prawnej zawodu kartografa. Biorąc pod uwagę fakt, że znaczna ich część jest już ewidentnie przestarzała oraz że nasilenie dyskusji na ten temat dało się zauważyć w kilku krajach Europy w połowie lat siedemdziesiątych, wystarczy ograniczyć się tu do wybranych publikacji z ostatniego ćwierćwiecza. Należy oczywiście pamiętać o specyfice przepisów prawnych w poszczególnych państwach i podchodzić do lektury obcych tekstów z pewnym dystansem, tym niemniej większość z nich porusza sprawy istotne w każdej sytuacji prawnej, a w wielu możemy znaleźć naprawdę pożyteczne inspiracje i praktyczne wskazówki. Dotyczy to zwłaszcza pojawiającej się już począwszy od lat osiemdziesiątych jakże aktualnej problematyki ochrony praw autorskich w odniesieniu do map na nośnikach elektronicznych, w tym kartograficznych baz danych w systemach informacji geograficznej. O tym wszystkim możemy przeczytać między innymi w czasopiśmie niemieckich (głównie w „Kartographische Nachrichten”), francuskich, brytyjskich, amerykańskich, rosyjskich, a także austriackich, czeskich, słoweńskich, holenderskich, norweskich i kanadyjskich. Wybór takich opracowań z lat 1974–2001 zawiera poniższe zestawienie, uzupełnione na końcu jakże skromną listą publikacji, jakie dotychczas ukazały się na ten temat w Polsce. Pozycje piśmiennictwa są tu ułożone chronologicznie, a w obrębie poszczególnych lat – alfabetycznie.

I. Publikacje zagraniczne

1. H. Schmidt-Falkenberg: *Zum Begriff „geistige Schöpfung” in der Kartographie und zum urheberrechtlichen Schutz kartographischer Ausdrucksformen*. „Kartogr. Nachrichten” Jg. 24, 1974, H. 1, s. 1–5.

2. W. Bormann: *Titel, Impressum, Copyright, Quellenangabe und Anerkennung der Urheberschaft kartographischer Werke – insbesondere von Atlanten – im Lichte der Gesetze*. „Kartogr. Nachrichten” Jg. 25, 1975, H. 4, s. 133–143.
3. J.W. Cerny: *Awareness of maps as objects for copyright*. „American Cartographer” Vol. 5, 1975, no. 1, s. 45–56.
4. H. Ferschke: *Arbeitskreis Urheberrecht*. „Kartogr. Nachrichten” Jg. 25, 1975, H. 3, s. 117–118 (dot. grupy roboczej „Prawo autorskie” Niemieckiego Towarzystwa Kartograficznego).
5. J.K.W. Nieweyer: *Auteursrecht en kartografie*. „Kartogr. Tijdschrift” Jg. 2, 1976, nr 1, s. 16–18.
6. K.A. Saliszczew: *Awtorstwo w kartografii*. „Izwiestija Wsiesojuzn. Geogr. Obszczestwa” 1977, nr 3, s. 193–197.
7. Je.Je. Szyrajew: *Ob awtorstwie w kartografii*. „Gieodiezija i Kartografija” 1980, nr 2, s. 48–50.
8. J. Davies: *Copyright and the electronic map*. „Cartogr. Journal” Vol. 19, 1982, no. 2, s. 135–136.
9. R. Zavrl: *Avtorsko pravno varstvo v kartografski dejavnosti*. „Geodetski Vestnik” 27, Ljubljana 1983, nr 1, s. 9–14, sum.: *Legal protection of authors in cartography*.
10. P.M. Troop: *La responsabilité légale des cartographes*. „Revue Hydrographique Internationale” Vol. 62, Monaco 1985, no. 1, s. 127–134.
11. Ch. Twaroch: *Urheberrechtlicher Schutz staatlicher Landkarten*. „Eich- und Vermessungsmagazin” Bd. 46, Wien 1985, s. 19–20.
12. H.-P. Vonhoff: *Auswirkungen des neuen Urheberrechtsgesetzes auf kartographische Erzeugnisse – eine Übersicht*. „Kartogr. Nachrichten” Jg. 37, 1987, H. 4, s. 129–133.
13. *The Canadian copyright legislation: its impact on map producers and users*. „Bulletin. Association of Canadian Map Libraries and Archives” Vol. 69, 1988, s. 6.
14. E. Strobel: *BGH [=Bundesgerichtshof] bejaht grundsätzlich Urheberrecht an topographischen Karten*. „Zeitschr. für Vermessungswesen” B. 113, 1988, H. 3, s. 146–147.
15. Galtung: *Opphavsrett til kart*. „Kart og Plan” Vol. 82, 1990, no. 3, 153–157, sum.: *Norwegian intellectual regulations for maps*.
16. P.B. Hugenholtz: *Auteursrechtelijke bescherming van kartografische informatie*. „Kartogr. Tijdschrift” Jg. 16, 1990, nr 1, s. 15–19, sum.: *Copyright protection of cartographic information*.
17. D. Rhind: *Data access charging and copyright and their implications for geographical information systems*. „International Journal of Geogr. Information Systems” Vol. 6, 1991, no. 1, s. 13–30.
18. I. Horňansky: *K otázke vzt'ahu tvorby kartografických diel a autorského prava*. „Geodetický a Kartografický Obzor” R. 38, 1992, č. 2, s. 28–31 (O relacjach między opracowywaniem dzieł kartograficznych a prawem autorskim).
19. L. Larner: *Land information and copyright: viewing a digital map on a VDU: copyright and charging for the use of data*. „Information Technology and Public Policy” Vol. 10, 1992, no. 2, s. 125–132.
20. J.P. Grelot: *Protection de la production cartographique*. W: Proceedings of the 16th International Cartographic Conference, Cologne, 3–9 May 1993, s. 1063–1071.
21. Ch. Twardoch: *Landskarten als Werke im Sinne des Urheberrechtes*. „Österreichische Zeitschrift für Vermessungswesen und Photogrammetrie” Bd. 81, 1993, H. 1, s. 3–7.
22. *Code de pratiques loyales en matière d'édition cartographique. Code élaboré par le Groupe de Travail sur la protection de la production cartographique. Paris, le 23 Novembre 1993*. „Bulletin du Comité Français de Cartographie” No. 139, Dec. 1994, s. 7–10.
23. D.B. Wolf: *New landscape in the copyright projection for maps; Mason v. Montgomery Data, inc.* „Journal of the Copyright Society of the USA” Vol. 40, 1993, no. 3, s. 101–106.
24. B. Grant: *Copyright and its implications for the cartographer*. „Bulletin of the Society of University Cartographers” Vol. 28, 1994, no. 2, s. 9–11.

25. W.I. Kozyr', A.M. Kolenikow, L.G. Pallo: *Woprosy obiezpiečenija zaszczyty cyfrowoj kartograficeskoj informacyi*. „Gieodiezija i Kartografija” 1994, nr 6, s. 44–50.
26. P. Aschenberner: *Festschreibung von Grundsatzkriterien zum urheberrechtlichen Schutz kartographischer Produkte*. „Kartogr. Nachrichten” Jg. 45, 1995, H. 3, s. 107–108.
27. D. Fičor: *Aplikácia autorského práva prítvorbe a vydávaní štatných mapových diel*. W: Mapa – podklad k novým informáciám. Bratislava 1995, s. 208–213, sum.
28. K. Tönnessen: „Copyright” an Karten und Daten – eine Positionsbestimmung. „Kartogr. Nachrichten” Jg. 45, 1995, H. 2, s. 57–63.
29. M. Mališ: *Autorské právo a kartografické dielo*. „Geodetický a Kartografický Obzor” R. 42, 1996, č. 10, s. 214–216.
30. T. Suchan: *Copyright and cartographic multimedia*. „Cartographic Perspectives” Vol. 24, 1996, spring, s. 13–23.
31. A.S. Aleksiejew i inni: *Prawnaja ochrona kartograficeskoj produkcyi*. „Gieodiezija i Kartografija” 1997, nr 6, s. 40–44.
32. N. Houstin: *Protection juridique du cartographie d'edition*. „Bulletin du Comité Français de Cartographie” No. 151–152, 1997, s. 117.
33. J. Pravda: *Autorský zákon a tvorba máp*. W: Sborník příspěvku 12. kartografické konference „Olomouc '97” Kartografie na přelomu tisíciletí, 1997, s. 191–199.
34. J.-Ph. Grelot: *Protection juridique des bases de données géographiques: Le point de vue de l'Institut Géographique National*. „Bulletin du Comité Français de Cartographie” No. 158, 1998, s. 33–39, 21 poz. lit.
35. L.E. Harris: *Copyright law issues in modern cartography*. W: Policy issues in modern cartography. Kidlington, Oxford 1998, s. 71–87. „Modern Cartography” 3.
36. A.N. Prusakow: *Ob awtorskom prawie w gieodiezii i kartografii i platie za polzowanije kartografjo-gieodieziceskogo fonda*. „Gieodiezija i Kartografija” 1998, nr 2, s. 12–18.
37. G. Appelt: *Aktuelle Aspekte zum Urheberrecht bei konventionellen und elektronischen Kartenprodukten*. „Kartogr. Nachrichten” Jg. 50, 2001, H. 2, s. 91–96.
38. E. Sovjáková: *Autorskoprávni ochrana geografické informace*. GEOinfo, R. 8, nr 2, červen 2001, s. 40–42.
39. E. Sovjáková: *Autorskoprávni ochrana geografické informace podruhé*. GEOinfo, R. 8, nr 3, říjen 2001, s. 10–13.

II. Publikacje polskie

1. A. Robinson, R. Sale, J. Morrison: *Podstawy kartografii*. Tłum. podręcznika *Elements of Cartography*. Warszawa, PWN, 1988. Prawo autorskie, s. 140–141.
2. J. Kondracki: *Zapomniano o kartografii*. „Rzeczypospolita”, 21 sierpnia 1990, s. 3 (dot. projektu ustawy o prawie autorskim).
3. J. Augustyniak: *Prawne aspekty działalności kartograficznej*. W: Polska kartografia lat 90-tych. XXIII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. Warszawa, 13–14 września 1996 r., s. 83–88.
4. W. Pawlak: *Instytucjonalne i indywidualne autorstwo dzieł kartograficznych*. W: Polska kartografia lat 90-tych. XXIII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. Warszawa, 13–14 września 1996 r., s. 78–82.
5. Lasek E.: *Internet, wideo i prawa autorskie*. „Geodeta” Nr 8, sierpień 1997, s. 19–20.
6. I. Zaniewska: *Opracowanie kartograficzne a prawo autorskie*. „Gazeta Prawna” R. 4, nr 12 (145), 10–12 lutego 1997 r., s. 13.
7. J. Augustyniak: *Kartograficzne prawo autorskie – nowy element w systemie edukacji kartograficznej*. W: Kartografia w polskim systemie edukacyjnym. XXVI Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. Słupsk–Ustka, 14–16 października 1999 roku, s. 93–96.
8. J. Augustyniak: *Opracowanie i redakcja map w świetle prawa autorskiego*. „Polski Przegląd Kartogr.” T. 31, 1999, nr 4, s. 242–243.

9. J. Augustyniak: *Ustawa „O prawie autorskim i prawach pokrewnych” w aspekcie prac kartograficznych*. „Biuletyn Stowarzyszenia Kartografów Polskich” Nr 2, marzec 2000, s. 6–7.

Na zakończenie pragnę zachęcić członków naszego Stowarzyszenia, zaangażowanych w sprawy prawa autorskiego w kartografii, do uważnego przestudiowania przynajmniej wybranych z przytoczonych wyżej zagranicznych prac na ten temat. Wskazane byłoby również przygotowanie szczegółowego sprawozdania z takiej lektury, które mogłoby być zaprezentowane na najbliższej jesiennej Konferencji SKP lub na specjalnym spotkaniu, poświęconym właśnie tym zagadnieniom.

Jan Krupski
Wrocław

UPRAWNIENIA „NA SZÓSTKĘ”

Temat uprawnień zawodowych w zakresie geodezji i kartografii stał się jednym z najczęściej poruszanych w tegorocznych numerach *GEODETY (w 2001 r. – przyp. mój JK)*, bo też i wywołuje w środowisku spore poruszenie. Przywołanie go po raz kolejny może okazać się już nieco nudne, niemniej chciałbym ująć go od nieco innej strony, a ściślej od nieco innego zakresu. Zgodnie z ustawą „Prawo geodezyjne i kartograficzne” uprawnienia zawodowe są nadawane w siedmiu zakresach, z czego aż sześć dotyczy prac ściśle geodezyjnych (może w zakresie fotogrametrii nieco „luźniej”) a tylko zakres 6 „Redakcja map” dotyczy przede wszystkim kartografii.

W środowisku kartografów, nie tylko „geodezyjnych” czy „wielkoskalowych”, lecz głównie tych „geograficznych” także toczy się dyskusja, zaprawiona nieco gorczą, czy ten zakres uprawnień jest w ogóle potrzebny, skoro w Polsce mapę może zrobić nawet gospodyni domowa (z pełnym szacunkiem dla tego zawodu). Na jednym z posiedzeń Zarządu Głównego SKP doszliśmy do konkluzji, że aby ludzie chcieli lub byli zobligowani do uzyskiwania uprawnień w zakresie redakcji map, to „muszą coś z tego mieć”, przy czym sama satysfakcja z ich uzyskania to za mało. Osiągnięciu tych korzyści nie sprzyja jednak ani obecna ranga zawodu kartografa, którą – przynajmniej teoretycznie – ma podnosić uzyskiwanie owych uprawnień, ani też sama „nasza” ustawa, obligująca do posiadania uprawnień osoby, które mają sprawować samodzielne funkcje w geodezji i kartografii i to tylko w odniesieniu do prac podlegających zgłoszeniu. Cała reszta kartografów – zdecydowana większość – nie musi się trudzić.

Ostatnio jednak zainteresowanie uzyskaniem uprawnień w zakresie 6. wyraźnie wzrosło, czego dowodzą dwie sesje egzaminacyjne, zorganizowane w odstępie 3 miesięcy tego roku. W ich wyniku uprawnienia w zakresie redakcji map uzyskało ok. 50 osób (a część z nich także w zakresie fotogrametrii), przy czym niemal wszyscy byli pracownikami przedsiębiorstw geodezyjno-kartograficznych. Ten wzrost zainteresowania ma konkretne podłoże materialne – przedsiębiorstwa dysponujące „uprawnionym” personelem zyskują poważny atut w procedurach przetargowych na wykonanie nowych map topograficznych w skalach 1:10 000 i 1:50 000, a także map sozologicznych i hydrograficznych. Można więc powiedzieć, że w tym przypadku pracownicy coś mają z tych uprawnień – pracę, a same przedsiębiorstwa – dopływ budżetowych pieniędzy.

Uzyskanie „szóstki” nie jest jednak środkiem gwarantującym wysoką jakość redakcyjnych prac kartograficznych. Egzamin sprawdza przede wszystkim znajomość przepisów, natomiast charakter i poziom wykształcenia – świadectwa i dyplomy ukończenia szkół. Nie od dziś wiadomo, że nawet wyższe studia nie przygotowują w pełni do zawodu, bo tego absolwent uczy się na konkretnych zadaniach dopiero w pracy. Studia dają jednak absolutnie niezbędne podstawy, szeroki fundament wiedzy, pomagającej rozwiązywać owe pierwsze zadania. Redakcja urzędowych map topograficznych i tematycznych jest w znacznym stopniu uregulowana instrukcjami i wytycznymi technicznymi, natomiast termin „redakcja” (zwłaszcza mapy) nie oznacza bynajmniej tylko „składania” elementów w jakąś całość i pod dyktando. Kluczowy proces redakcji mapy – genera-

lizacja kartograficzna – jest wielce złożonym zasobem wiedzy **geograficznej**, pozwalającym na właściwe przetwarzanie informacji przestrzennej – najpierw w umyśle – z uwzględnieniem charakteru zjawisk czy obiektów oraz związków pomiędzy nimi. Obowiązujące instrukcje techniczne, w tym również te najnowsze praktycznie nic nie mówią o **sposobach** generalizacji poszczególnych elementów treści mapy.

Mapy urzędowe (topograficzne i tematyczne) obronią jednak swą jakość, ponieważ podlegają odbiorom. Pozostałe sfery kartografii geograficznej i historycznej są pozbawione tej „ochrony”, co daje pole działania różnej maści dyletantom. Jest to szczególnie groźne dla kartografii szkolnej, ale też dla publikacji do użytku powszechnego (szczególnie w atlasach tzw. powszechnych czy jak chcą niektórzy „familijnych”, „domowych”, „uniwersalnych” itp., mapach fizycznych, drogowych, drogowo-administracyjnych i in.). Nawet aprobata Ministerstwa Edukacji Narodowej na mapie lub atlasie nie jest wystarczającym certyfikatem jakości. Oto kilka przykładów. Wiodące wydawnictwo kartograficzne wydaje licencyjny „Ogólnogeograficzny atlas świata”, w którym ten sam element treści (lasy) na mapach tego samego regionu ma zupełnie odmienne zarysy, w którym większość map pozbawiona jest oznaczenia skali i siatki kartograficznej a słowniczek terminów wyjaśnia m.in. tak trudne pojęcia jak „drewno miękkie” i „...twarde”. Inne dynamiczne wydawnictwo wydaje mapę „Polska fizyczna” w skali 1:750 000, na której poziomica 150 m jest w znacznej części „reprezentowana” poziomica 160 m. W pionie to stosunkowo niewiele, ale w poziomie skutkuje przesunięciami rzędu kilkunastu km i całkowitym zafalszowaniem charakteru ukształtowania terenu. Na tej samej mapie nie istnieje też cała zachodnia część Wrocławia.

Niestety, z żalem trzeba stwierdzić, że i z tymi publikacjami mieli styczność kartografowie. Na szczęście zdecydowana większość publikacji kartograficznych znanych polskich wydawnictw jest na dobrym poziomie. Chodzi o to, aby piętnować wszelkie przejawy i dowody dyletanctwa w kartografii, ponieważ mapy stanowią zawsze zapis jakiegoś stanu rzeczy w przestrzeni i trwają w czasie, służąc innym. Zawarte na nich błędy trwają równie długo, a nawet dłużej. Już choćby z tego powodu nie powinna istnieć możliwość wykonywania map przez każdego. Wówczas uprawnieni kartografowie będą „coś z tego mieli” a wraz z nimi wszyscy korzystający z map i atlasów.

W moim macierzystym Instytucie Geograficznym dzielono (żartobliwie !) studentów i pracowników na „umysłowych” (geografia społeczno-ekonomiczna), „fizycznych” (g. fizyczna i geomorfologia) oraz „rzemieślników” (czyli kartografów). W naszym kraju rzemieślnicy mają certyfikaty swoich kwalifikacji i zrzeszają się w cechach, nazywając nieuprawnionych i niezrzeszonych „partaczami”.

(tekst opublikowany w numerze 8/2001 r. miesięcznika GEODETA; przedruk za zgodą Redakcji)

Przytoczony wyżej tekst, stale aktualny, nabiera jednak nieco innego znaczenia w kontekście przygotowań do nowelizacji ustawy „Prawo geodezyjne i kartograficzne” oraz powołania samorządu zawodowego geodetów i kartografów (por. stosowne teksty w niniejszym numerze Biuletynu). Z tych powodów znalazł się on w Biuletynie, jak również sam projekt zmian w ustawie „Prawo geodezyjne i kartograficzne”, dotyczących powołania samorządu zawodowego geodetów i kartografów oraz uprawnień zawodowych. Zarząd SKP wyraża przekonanie, że ten ostatni dokument stanie się przedmiotem wnikliwej analizy, oceny i zaopiniowania przez całe środowisko zawodowe kartografów. Będzie to stanowiło podstawę do przedstawienia szczegółowego stanowiska Stowarzyszenia Kartografów Polskich Głównemu Geodecie Kraju i zaproponowania własnych zmian do naszej branżowej ustawy.

Geodezyjna Izba Gospodarcza

oraz

Rozdział 8^a

Samorząd Zawodowy Geodetów i Kartografów

- Art. 46^a**
1. Samorząd zawodowy geodetów i kartografów zwany dalej samorzodem tworzą członkowie zrzeszeni w Izbie Geodetów i Kartografów zwanej dalej Izbą.
 2. Samorząd zrzesza, z zastrzeżeniem ust. 3, osoby posiadające wyższe wykształcenie geodezyjne i kartograficzne oraz uprawnienia zawodowe do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii.
 3. Uznając prawa nabyte, do samorzodu mogą należeć osoby posiadające średnie wykształcenie geodezyjne oraz uprawnienia zawodowe do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii uzyskane przed dniem wejścia w życie ustawy.
 4. Przynależność osób, o których mowa w ust. 1 do samorzodu jest obowiązkowa i powstaje z chwilą wpisu na listę członków izby geodetów i kartografów właściwej według miejsca zamieszkania.
 5. Samorząd jest niezależny w wykonywaniu swoich zadań i podlega tylko przepisom prawa.
 6. Jednostkami organizacyjnymi samorzodu zawodowego są:
 - 1) Krajowa Izba Geodetów i Kartografów zwana dalej Krajową Izbą,
 - 2) Wojewódzkie izby geodetów i kartografów zwane dalej wojewódzkimi izbami.
 6. Krajowa Izba i wojewódzkie izby mają osobowość prawną.
- Art. 46^b**
1. Do zadań samorzodu należy: reprezentowanie członków samorzodu oraz ochrona ich interesów zawodowych, polegająca w szczególności na :
 - 1) podejmowaniu działań w celu zapewnienia warunków należytego wykonywania zawodu geodetów i kartografów,
 - 2) sprawowaniu nadzoru nad należyтым wykonywaniem zawodu przez członków samorzodu,
 - 3) współdziałaniu w kształtowaniu i stosowaniu przepisów prawa w zakresie geodezji i kartografii,
 - 4) tworzeniu i aktualizacji standardów zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii,
 - 5) ustalaniu zasad etyki zawodowej i sprawowanie nadzoru nad jej przestrzeganiem,
 - 6) prowadzeniu doskonalenia kwalifikacji zawodowych członków samorzodu,
 - 7) prowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego na uprawnienia zawodowe,
 - 8) nadawaniu i pozbawianiu uprawnień zawodowych,
 - 9) opiniowaniu programów kształcenia geodetów i kartografów,
 - 10) współpracy w sprawach należących do samorzodu z organami administracji publicznej, innymi samorządami zawodowymi, samorządami gospodarczymi, związkami pracodawców, jednostkami naukowo – badawczymi oraz krajowymi i międzynarodowymi organizacjami zawodowymi geodetów i kartografów,
 - 11) określanie praktycznych kwalifikacji kandydatów ubiegających się o uprawnienia zawodowe w zakresie geodezji i kartografii,

- 12) prowadzenie postępowań w zakresie odpowiedzialności zawodowej i dyscyplinarnej członków samorządu,
- 13) prowadzenie rejestru członków samorządu,
- 14) wydawaniu wytycznych w sprawie wysokości opłat za prace geodezyjne i kartograficzne wykonywane przez członków samorządu w rozumieniu art. 11.
- 15) realizacja innych zadań statutowych samorządu zawodowego.

2. Samorząd może prowadzić działalność gospodarczą z wyjątkiem usług geodezyjnych i kartograficznych.

Art. 46^c

1. Siedzibą organów Krajowej Izby jest miasto stołeczne Warszawa
2. Wojewódzka izba działa na terenie jednego województwa.
3. Siedzibą organów wojewódzkiej izby jest miasto wojewódzkie.
4. Kadencja jednostek organizacyjnych samorządu i ich organów trwa 4 lata
5. Działalność i strukturę organizacyjną izb samorządu i organów określają ich statuty.
6. Uchwały organów samorządu podejmowane są zwykłą większością głosów.
7. Członkowie organów wojewódzkich izb i Krajowej Izby pełnią swoje funkcje społecznie, chyba że Zjazd Krajowy Izby, w drodze uchwały postanowi inaczej.

Art. 46^d

1. Nadzór nad działalnością samorządu w zakresie zgodności z prawem sprawuje minister właściwy do spraw architektury i budownictwa za pośrednictwem Głównego Geodety Kraju.
2. Uchwały organów samorządu są przysyłane Głównemu Geodecie Kraju, w terminie 14 dni od dnia ich podjęcia.
3. Minister właściwy do spraw architektury i budownictwa może zaskarżyć w terminie 30 dni od dnia otrzymania uchwały organów wojewódzkich izb do właściwych organów Krajowej Izby, a uchwały organów Krajowej Izby do Naczelnego Sądu Administracyjnego.
4. Minister właściwy do spraw architektury i budownictwa może zwrócić się do Krajowej Rady Izby lub Krajowego Zjazdu o podjęcie uchwały w określonej sprawie należącej do właściwości samorządu. Uchwała Rady Krajowej Izby powinna być podjęta w terminie dwóch miesięcy a uchwały Krajowego Zjazdu na najbliższym Zjeździe.

Art. 46^e

1. Do postępowania w sprawach indywidualnych uregulowanych w ustawie, z wyjątkiem spraw dyscyplinarnych, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 46^f

1. Organami Krajowej Izby samorządu są:
 - 1) Krajowy Zjazd Izby,
 - 2) Krajowa Rada Izby,
 - 3) Krajowa Komisja Rewizyjna,
 - 4) Krajowy Sąd Dyscyplinarny,
 - 5) Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej.
2. Krajowy Zjazd Izby jest najwyższym organem Krajowej Izby i stanowią go delegaci wybrani przez wojewódzkie zjazdy izb.
3. Krajowa Rada Izby zwołuje Krajowy Zjazd Izby raz w roku jako sprawozdawczy, a co 4 lata jako sprawozdawczo – wyborczy.
4. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Izby zwołuje Krajowa Rada Izby z własnej inicjatywy lub na wniosek Krajowej Komisji Rewizyjnej, co najmniej 1/3 ogólnej liczby wojewódzkich rad izb albo ministra właściwego do spraw architektury i budownictwa w terminie 2 miesięcy od dnia wpływu wniosku.
5. Do właściwości Krajowego Zjazdu Izby należy w szczególności :

- 1) uchwalenie statutu Krajowej Izby i wojewódzkiej izby, oraz regulaminów działania organów,
 - 2) wybór członków organów Krajowej Izby, o których mowa w ust. 1 pkt. 2-5,
 - 3) ustalenie zasady gospodarki finansowej Krajowej Izby i składki członkowskiej oraz uchwalenie budżetu Krajowej Izby,
 - 4) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań z działalności organów, o których mowa w ust. 1 pkt. 2-5,
 - 5) odwoływanie członków organów izby przed upływem kadencji.
6. Krajowa Rada Izby kieruje działalnością samorządu zawodowego między Krajowymi Zjazdami Izby, a w szczególności :
- 1) wykonuje uchwały Krajowego Zjazdu Izby,
 - 2) koordynuje i nadzoruje działalność wojewódzkich rad izb oraz ich uchwał,
 - 3) reprezentuje interesy członków samorządu,
 - 4) powołuje i odwołuje członków Komisji Kwalifikacyjnej i uchwała jej regulamin działania,
 - 5) nadaje w formie świadectwa, na wniosek Komisji Kwalifikacyjnej, uprawnienia zawodowe lub na jej wniosek wydaje decyzje, o odmowie nadania uprawnień,
 - 6) reprezentuje samorząd wobec organów administracji publicznej oraz organizacji społecznych, zawodowych samorządowych i innych,
 - 7) uchyla uchwały rad wojewódzkich izb,
 - 8) współdziała w kształtowaniu i stosowaniu przepisów prawa w zakresie geodezji i kartografii,
 - 9) tworzy i aktualizuje standardy zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii.
 - 10) opiniuje projekty aktów prawnych dotyczących dziedzin związanych z geodezją i kartografią,
 - 11) uchwała standardy zawodowe w zakresie geodezji i kartografii,
 - 12) wydaje wytyczne w sprawie wysokości opłat za prace geodezyjne i kartograficzne wykonywane przez członków samorządu w rozumieniu art.11.
 - 13) ustala programy doskonalenia kwalifikacji zawodowych członków samorządu,
 - 14) prowadzi centralny rejestr geodetów i kartografów posiadających uprawnienia zawodowe.
 - 15) zarządza i rozporządza majątkiem oraz dochodami Krajowej Izby,
 - 16) przedstawia ministrowi właściwemu do spraw architektury i budownictwa coroczne informacje o działalności Krajowej Izby,
 - 17) ustala sumę gwarancyjną w zakresie ubezpieczeń od odpowiedzialności cywilnej w związku z wykonywaniem zawodu
 - 18) realizuje inne zadania statutowe nie zastrzeżone dla innych organów.
7. Krajowa Komisja Rewizyjna kontroluje statutową, finansową i gospodarczą Działalność Krajowej Izby
8. Krajowy Sąd Dyscyplinarny rozpatruje jako sąd drugiej instancji odwołania od orzeczeń wojewódzkich sądów dyscyplinarnych oraz rozpatruje jako sąd pierwszej instancji sprawy członków organów Krajowej Rady i rad wojewódzkich. Odwołania od orzeczeń Krajowego Sądu Dyscyplinarnego wydanych w pierwszej instancji rozpatruje ten sam sąd w innym, rozszerzonym składzie.
9. Od orzeczenia wydanego przez Krajowy Sąd Dyscyplinarny przysługuje stronom prawo apelacji do Sądu Okręgowego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia treści orzeczenia wraz z uzasadnieniem.
10. Komisja Kwalifikacyjna prowadzi postępowanie kwalifikacyjne w sprawach nadawania uprawnień w zakresie geodezji i kartografii.

Art. 46^s

1. Organami wojewódzkich izb samorządu są:
 - 1) wojewódzki zjazd izby,
 - 2) wojewódzka rada izby,
 - 3) wojewódzka komisja rewizyjna,

- 4) wojewódzki sąd dyscyplinarny,
 - 5) wojewódzki rzecznik odpowiedzialności zawodowej.
2. W wojewódzkim zjeździe izby uczestniczą wszyscy członkowie wojewódzkiej izby. Jeżeli liczba członków wojewódzkiej izby przekracza 250 osób, zjazd wojewódzkiej izby stanowią delegaci wybrani na zebraniach zwołanych dla poszczególnych rejonów objętych działalnością danej izby.
3. Wojewódzki zjazd izby zwoływany przez wojewódzką radę izby odbywa się jako sprawozdawczy raz w roku, a jako zjazd sprawozdawczo – wyborczy co 4 lata.
4. Nadzwyczajny wojewódzki zjazd izby zwołuje wojewódzka rada izby z własnej inicjatywy lub na wniosek Krajowej Rady Izby, wojewódzkiej komisji rewizyjnej albo co najmniej 1/3 ogólnej liczby członków wojewódzkiej izby w terminie 2 miesięcy od dnia wpływu wniosku.
5. Do właściwości wojewódzkiego zjazdu izby należy w szczególności :
- 1) ustalanie zasad gospodarki finansowej wojewódzkiej izby oraz uchwalenie budżetu wojewódzkiej izby,
 - 2) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań z działalności organów wojewódzkiej izby,
 - 3) udzielanie absolutorium wojewódzkiej radzie izby,
 - 4) ustalanie liczby członków organów wojewódzkiej izby i ich wybór, w zgodności ze statutem izby,
 - 5) wybór delegatów na Krajowy Zjazd Izby.
6. Wojewódzka rada izby wykonuje zadania samorządu na obszarze działania izby w okresie między zjazdami, w szczególności :
- 1) kieruje działalnością wojewódzkiej izby,
 - 2) wykonuje uchwały wojewódzkiego zjazdu izby,
 - 3) dokonuje podziału obszaru działania wojewódzkiej izby na rejony i ustala liczbę delegatów na wojewódzki zjazd,
 - 4) sporządza sprawozdania z wykonania budżetu,
 - 5) składa wojewódzkiemu zjazdowi izby sprawozdania ze swojej działalności,
 - 6) wykonuje zadania zlecone przez Krajową Izbę,
 - 7) reprezentuje samorząd zawodowy przed organami administracji publicznej oraz organizacji społecznych, zawodowych i innych,
 - 8) podejmuje uchwałę w sprawie wpisu na listę członków wojewódzkiej izby oraz skreślenia z listy lub zawieszenia w prawach członka,
 - 9) prowadzi listę członków wojewódzkiej izby,
 - 10) występuje do wojewódzkiego sądu dyscyplinarnego o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego.
7. Wojewódzka komisja rewizyjna kontroluje działalność statutową, finansową i gospodarczą wojewódzkiej izby.
8. Wojewódzki sąd dyscyplinarny rozpatruje sprawy z zakresu odpowiedzialności zawodowej i dyscyplinarnej, wniesione przez wojewódzkiego rzecznika odpowiedzialności zawodowej lub wojewódzką radę izby.
9. Wojewódzki rzecznik odpowiedzialności zawodowej prowadzi postępowanie wyjaśniające oraz sprawuje funkcje oskarżyciela w sprawach z zakresu odpowiedzialności zawodowej członków samorządu.

Art. 46^b

1. Członek samorządu ma bierno i czynne prawo wyborcze.
2. Członek samorządu ma prawo :
 - 1) korzystać z pomocy izby w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz zapewnienia właściwych warunków wykonywania zawodu,
 - 2) korzystać z ochrony i pomocy prawnej izby,
 - 3) korzystać z działalności samopomocowej.

- 4) Składać skargi na nie etyczne zachowanie członków samorządu oraz na niezgodną ze statutem działalność organów izby.
3. Członek samorządu jest obowiązany :
- 1) przestrzegać przy wykonywaniu czynności zawodowych przepisów prawa i standardów zawodowych oraz zasad etyki zawodowej,
 - 2) stosować się do uchwał organów izby,
 - 3) regulaminie opłacać składki członkowskie.
 - 4) ubezpieczyć się od odpowiedzialności cywilnej za szkody mogące wynikać w związku z wykonywaniem czynności zawodowych.
4. Członek samorządu nie wypełniający obowiązków, o których mowa w ust. 2 podlega odpowiedzialności zawodowej i dyscyplinarnej. Do orzekania powołane są sądy dyscyplinarne.
5. Obwiniony może ustanowić obrońcę spośród członków samorządu, adwokatów lub radców prawnych.
6. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od chwili popełnienia przewinienia upłynęły 3 lata.
7. Wojewódzkie sądy dyscyplinarne, na wniosek członka samorządu i za pisemną zgodą wszystkich stron mogą rozpatrywać, jako sądy polubowne, spory między członkami samorządu oraz między członkami samorządu a innymi podmiotami, jeżeli spory te dotyczą wykonywania zawodu przez członków samorządu.

Art. 46ⁱ

1. Działalność samorządu zawodowego jest finansowana z jego majątku.
2. Majątek samorządu zawodowego stanowią środki finansowe oraz nieruchomości i mienie ruchome.
3. Majątek samorządu zawodowego powstaje :
 - 1) ze składek członkowskich,
 - 2) z zapisów, darowizn i dotacji,
 - 3) z wpływów z działalności gospodarczej.
 - 4) z innych wpływów.

Art. 46ⁱ

- (treść tego artykułu zostanie zamieszczona w **rozdziale 10 – przepisy przejściowe i końcowe**, ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne)
1. Minister właściwy do spraw architektury i budownictwa, w terminie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszej zmiany do ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne, powoła Komitet Organizacyjny Izby Geodetów i Kartografów, zapewniając środki na rozpoczęcie jego działalności.
 2. Zadaniem Komitetu, o którym mowa w ust. 1, jest :
 - 1) opracowanie projektów regulaminów pierwszego Krajowego Zjazdu Izby i regulaminu wyborów delegatów na ten Zjazd,
 - 2) zwołanie, zgodnie z przepisami ustawy, pierwszych zjazdów wojewódzkich izb oraz Krajowego Zjazdu Izby w terminie 1 roku od dnia wejścia w życie ustawy.
 3. Do czasów wyboru organów Krajowej Izby, Komitet posiada uprawnienia Krajowej Rady Izby.
 4. Minister Finansów w drodze rozporządzenia ustali zasady ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej w związku z wykonywaniem zawodu.
 5. W rozporządzeniu Rady Ministrów z 13.11.2001 w sprawie dokumentów, jakie zamawiający może żądać od dostawcy lub wykonawcy w celu potwierdzenia spełnienia warunków, uprawniających do udziału w postępowaniu o zamówienie publiczne (Dz. U. Nr 133 poz. 1484) w §1 ust. 3 po tekście: przedstawienie dokumentów stwierdzających posiadanie uprawnień dopisać: oraz przynależność do samorządu zawodowego.

Geodezyjna Izba Gospodarcza

Propozycje zmian do Rozdziału 8 Ustawy Prawo Geodezyjne i Kartograficzne Uprawnienia zawodowe

1. W art. 42 w ust. 2 pkt. 2 skreślić zdanie drugie czyli pozostawić w brzmieniu
„wykonywanie czynności rzeczoznawcy z zakresu prac geodezyjnych i kartograficznych”
Uzasadnienie: czynności rzeczoznawcy mogą dotyczyć różnych prac geodezyjnych i kartograficznych, niekoniecznie podlegających zgłoszeniu do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego np. mogą dotyczyć ekspertyz, oceny zakresu i jakości prac geodezyjnych związanych z obsługą budownictwa i innych dziedzin gospodarki.
2. W art. 42 dodać ust. 3a w brzmieniu:
3a . Inspektora nadzoru z zakresu geodezji i kartografii ustanawia się w przypadku wykonywania prac geodezyjnych i kartograficznych finansowanych ze środków budżetowych zleczanych w trybie przetargowym, o wysokim stopniu złożoności pod względem technicznym lub prawnym oraz w przypadkach wykonywania prac geodezyjnych mających znaczenie dla bezpieczeństwa obiektów budowlanych, zdrowia lub życia ludzkiego.
3. W art. 44 ust. 1 w pkt. 1 skreślić wyrazy „lub średnie” czyli pozostawić brzmienie:
1) posiadają wyższe wykształcenie geodezyjne
Uzasadnienie : charakter i współczesne wymogi zawodu geodety uprawnionego wymagają wykształcenia wyższego kierunkowego.
4. W art. 44 ust. 1 pkt. 4 zastąpić brzmieniem:
1) korzystają w pełni z praw publicznych
Uzasadnienie : dotychczasowy wymóg by osoba posiada nienaganną opinię zawodową jest nie realizowany, ponadto przepis nie określa kto taka opinię ma wydawać i na jakiej podstawie (osoba może nie należeć do organizacji społecznej lub pracuje w małej jednostce). Proponowany zapis jest konieczny a ponadto wymóg ten stosowany jest przy nadawaniu innych uprawnień zawodowych.
5. W art. 44 dodać ust. 3a, 3b, 3c w brzmieniu :
3a. Osoby nie posiadające obywatelstwa polskiego mogą otrzymać uprawnienia zawodowe po spełnieniu wymogów określonych w ust. 1 oraz po wykazaniu się biegłą znajomością języka polskiego. Wymóg wykształcenia, o którym mowa w ust. 1 pkt. 1 uznaje się za spełniony, jeżeli osoba ubiegająca się o uprawnienia ukończyła studia wyższe zagraniczne uznane w Polsce za równorzędne.
3b. Rzeczoznawcą w dziedzinie geodezji lub kartografii oraz osobą uprawnioną do pełnienia funkcji inspektora nadzoru w zakresie geodezji i kartografii może być osoba która :
 - 1) posiada wyższe wykształcenie geodezyjne lub kartograficzne,
 - 2) posiada co najmniej pięć lat praktyki zawodowej odbytej po uzyskaniu uprawnień zawodowych,
 - 3) legitymuje się znaczącym dorobkiem naukowym lub zawodowym w danej specjalności.**3c. Właściwy organ samorządu zawodowego, na wniosek zainteresowanego i po przeprowadzeniu postępowania weryfikacyjnego stwierdza świadectwem nadanie tytułu rzeczoznawcy lub tytułu do pełnienia funkcji inspektora nadzoru.**

Uzasadnienie : od osób wykonujących czynności rzeczoznawcy lub pełniących funkcję inspektora nadzoru wymagane są szczególne kwalifikacje oraz duże doświadczenie zawodowe.

6. Dodać art. 45a w brzmieniu :

Art. 45a. Osoba wykonująca czynności zawodowe na podstawie posiadanych uprawnień w zakresie geodezji i kartografii jest zobowiązana do :

- 1) stałego doskonalenia kwalifikacji zawodowej,**
- 2) zachowania zasady poufności informacji uzyskanych w toku wykonywania czynności zawodowych.**

UZASADNIENIE

Przepisy art. 17 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowią, iż ustawodawca może powoływać do życia samorzady zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należyтым wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony. Proponowane zmiany nie naruszają art. 17 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowiącego, że samorzady nie mogą naruszać wolności wykonywania zawodu ani ograniczać wolności podejmowania działalności gospodarczej

Projekt proponowanych zmian do ustawy z dnia 17 maja 1989r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2000r. Nr 100, poz. 1086) przewiduje ustawowe powołanie samorządu zawodowego geodetów i kartografów poprzez określenie jego kompetencji w ustawie ustrojowej dotyczącej geodezji i kartografii. W ten sposób tj. w ustawach ustrojowych dotyczących określonych dziedzin, uregulowane zostały kompetencje samorządów zawodowych między innymi : notariuszy, adwokatów, radców prawnych, biegłych rewidentów, rzeczników patentowych. Inne samorzady zawodowe regulowane są nie w macierzystych ustawach lecz ustawach odrębnych.

Projekt przewiduje, że w randze ustawowej uregulowane zostaną podstawowe zasady ustrojowe samorządu zawodowego geodetów i kartografów, pozostawiając rozstrzygnięcia szczegółowe do umieszczenia w statutach i regulaminach, w oparciu o które samorzady będą działać. Podobne rozwiązania funkcjonują w innych ustawach samorządowych i sprawdziły się w praktyce osób uprawiających wolne zawody. Obowiązkowa przynależność do samorządu przyczyni się do poprawy jakości i rzetelności w świadczeniu usług w zakresie geodezji i kartografii.

Utworzenie samorządu zawodowego odbiurokratyzuje sposób nabywania uprawnień zawodowych, sprawdzania doskonalenia kwalifikacji zawodowych przez osoby już te uprawnienia posiadające, a także zasady postępowania dyscyplinarnego – uwalniając te sprawy od ingerencji administracji publicznej. Poddane zostaną one wyłącznie ocenie wewnątrz środowiskowej, opartej na fachowości i etyce zawodowej. Budżet państwa zwolniony zostanie z kosztów sprawowania nadzoru i obsługi administracyjnej geodetów uprawnionych. Nie oznacza to jednak braku kontroli – projekt przewiduje istnienie nadzoru ministra właściwego do spraw architektury i budownictwa, a także organu centralnego w zakresie geodezji i kartografii nad przestrzeganiem prawa przez izbę samorządową.

Wprowadzenie samorządu zawodowego nie ograniczy dostępu do zawodu. Pozostaną w mocy przepisy ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne w zakresie wymogów jakie powinni spełniać kandydaci ubiegający się o uprawnienia zawodowe. Nie będzie więc ograniczeń ilościowych dla osób zainteresowanych zawodem, które wykażą się wysokim poziomem wiedzy teoretycznej i praktycznej oraz zaakceptują prawa i obowiązki statutowe członków samorządu. Rozwiązanie przyjęte w projekcie – powołanie samorządu zawodowego – wyraża troskę o zapewnienie stałego wzrostu rzetelności wykonywania zawodu i przestrzegania zasad etyki zawodowej, co jest zbieżne z powołanym wyżej konstytucyjnym celem tworzenia samorządów zawodowych.

Zawód geodety i kartografa nosi cechy wolnego zawodu co wymaga od osób wykonujących go, oprócz doświadczenia zawodowego, solidnej wiedzy teoretycznej. Dlatego też w projekcie zapisano, że osoby te muszą legitymować się dyplomem wyższej uczelni o kierunku geodezja i kartografia. Ze względu jednak na liczną rzeszę geodetów-techników posiadających już uprawnienia do

wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii, uznając zasadę praw nabytych, dopuszcza się ich członkostwo w samorządzie.

Projekt porządkuje w sposób systemowy organizację zawodu, prawa i obowiązki członków samorządu, zasady gospodarowania mieniem samorządu, jego organy i demokratyczne zasady ich wyborów.

Proponowane rozwiązania dotyczące samorządu zawodowego geodetów i kartografów, podobnie do rozwiązań innych samorządów zawodowych, stosują zasadę powszechności, polegającą na tym, że przynależność do samorządu osób wykonujących samodzielnie zawód jest obligatoryjna. Oznacza to, że czynności te może wykonywać tylko osoba będąca członkiem samorządu. W praktyce ogranicza się więc, wzorem rozwiązań przyjętych w Europie, możliwość wykorzystywania uprawnień zawodowych, do członków samorządu.

Budżet państwa poniesie niezbędne wydatki w fazie organizacji samorządu, które następnie zostaną zrekompensowane, gdyż kompetencje Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w zakresie określonym proponowanymi zmianami wykonywane dotychczas w ramach środków budżetowych, przejmie samorząd działający w oparciu o środki własne.

Z chwilą wejścia w życie proponowanych zmian wszelkie koszty przejmie samorząd, co spowoduje znaczne oszczędności w wydatkach budżetu państwa.

Ideę samorządności w geodezji postulowało wprowadzić w życie środowisko zawodowe, już w 1939 r. w projekcie „Ustawy o izbach mierniczych” skierowanym do ówczesnego Ministra Spraw Wewnętrznych. Wojna uniemożliwiła jej uchwalenie przez Sejm.

Wprowadzenie do ustawy samorządu zawodowego wymaga niektórych zmian w ustawie Prawo geodezyjne i kartograficzne, a w szczególności w Rozdziale 8 ustawy – Uprawnienia zawodowe do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii, co także przedstawiamy w propozycji zmian.

(powyższą wersję projektu publikujemy za zgodą Prezesa Geodezyjnej Izby Gospodarczej Bogdana Grzechnika.. Projekt jest zamieszczony również na łamach miesięcznika GEODETA nr 3/2002)

STANOWISKO ZARZĄDU GŁÓWNEGO SKP W SPRAWIE PROJEKTU ZMIAN W USTAWIE „PRAWO GEODEZYJNE I KARTOGRAFICZNE”

(tekst jednolity DZ.U. z 2000 r. nr 100 poz. 1086) zgłoszonych przez Gospodarczą Izbę Geodezyjną oraz Krajowy Związek Pracodawców Firm Geodezyjnych i Kartograficznych

Zarząd Główny Stowarzyszenia Kartografów Polskich czyni następujące uwagi wobec projektu zmian Ustawy, zgłoszonych przez Gospodarczą Izbę Geodezyjną oraz Krajowy Związek Pracodawców Firm Geodezyjnych i Kartograficznych:

Wymieniona Ustawa zmieniana była wielokrotnie, ale jej ostateczny, jednolity tekst ukazał się dopiero niedawno. Wydaje się leżeć w interesie społecznym, aby nie podważać stabilności prawa przez wprowadzanie nadmiernie częstych, zasadniczych zmian ustaw. Utrudnia to stosowanie przepisów prawa. Wszelkie zmiany ustawodawcze winny być dokonywane szczególnie rozważnie i jedynie w tych kwestiach, w których są one rzeczywiście niezbędne.

Proponowana zmiana Ustawy, przewiduje utworzenie samorządu zawodowego posiadającego szerokie kompetencje z zakresu administracji państwowej. Samorząd ten obejmowałby przymusowo wszystkich zatrudnionych w branży geodezyjnej i kartograficznej i posiadających określone uprawnienia przewidziane wskazaną Ustawą. Naszym zdaniem obecnie nie wydaje się to celowe. Powołanie samorządu o charakterze podobnym do istniejących już izb lekarskich, adwokackich i aptekarskich oraz samorządów psychologów, rzeczników patentowych itp. nie jest potrzebne, ponieważ specyfika zawodu geodety i kartografa nie jest tego rodzaju, aby wymagała w obecnym stanie prawnym ukonstytuowania autonomii zawodowej. Charakter zawodu geodety jest taki, że wszystkie niemal czynności, do

których niezbędne są uprawnienia wymagane przepisami prawa – są rodzajem czynności urzędowych i stanowią realizację działań z zakresu administracji publicznej. Wydaje się zatem, iż z punktu widzenia interesów Państwa przede wszystkim konieczny jest ścisły nadzór administracyjny, także w zakresie wydawania określonych Ustawą uprawnień do wykonywania zawodu, a nie zaś delegowanie kompetencji administracji państwowej na rzecz autonomicznych samorządów. Samorządów takich nie powołuje się np. w służbach mundurowych, wśród urzędników państwowych itp.

Powstanie samorządu zawodowego stanowiłoby też duże obciążenie finansowe dla geodetów i kartografów, gdyż obligatoryjna przynależność do takiej korporacji zawodowej odbyć się musi praktycznie tylko na koszt środowiska.

Należy rozważyć, czy przyznanie samorządowi kompetencji obejmującej decyzje, kto może prowadzić określoną działalność geodezyjną i kartograficzną, nie narusza przepisów antymonopolowych. Wiadomo nam, że kontrowersje z tym związane powstały, np., przy stosowaniu przepisów ustawy – prawo o adwokaturze.

W obecnym stanie prawnym, przy ogromnej przewadze liczebnej geodetów nad kartografami, zarówno, jeśli chodzi o członków odpowiednich stowarzyszeń zawodowych (np.: SGP, SKP), jak i osób uprawnionych do wykonywania czynności przewidzianych przepisami Ustawy (art.42, art.43 prawa geodezyjnego i kartograficznego) – powołanie jednego samorządu dla obu tych zawodów spowoduje całkowitą majoryzację kartografów przez geodetów. W praktyce o nadaniu uprawnień w zakresie kartografii, zdecydowałiby geodeci.

Wobec powyższego środowisko kartografów uważa, że jeżeli miałyby już być powołany samorząd zawodowy geodetów, to powinny być powołane dwa oddzielne samorzady: geodetów oraz kartografów. Zwrócić tu należy uwagę na różną specyfikę obu tych zawodów. Do wykonywania niemal wszystkich czynności geodezyjnych niezbędne są uprawnienia zawodowe, natomiast uprawnienia takie są konieczne tylko przy niektórych czynnościach kartograficznych.

W tej sytuacji *Stowarzyszenie Kartografów Polskich* sugeruje wprowadzenie pewnych zmian do obowiązującej Ustawy:

1. Proponuje się aby powołać osobne Komisje Kwalifikacyjne do spraw nadawania uprawnień geodezyjnych (art. 43 punkt 1 –5 i 7 Ustawy) i do nadawania uprawnień kartograficznych - art. 43 punkt 6 Ustawy).
2. Uprawnienia kartograficzne nadawane na podstawie art. 43 punkt 6 Ustawy mogą otrzymać osoby, które ukończyły studia geograficzne ze specjalnością kartografii i posiadają pięcioletnią praktykę kartograficzną w zakresie redakcji map oraz osoby, które ukończyły studia geodezyjne i posiadające pięcioletnią praktykę kartograficzną w zakresie redakcji map.
3. Proponuje się taką zmianę ustawy – ewentualnie także przepisów wykonawczych – aby jednoznacznie stwierdzić, iż w składzie komisji kwalifikacyjnej decydującej o nadaniu uprawnień z art.43 ust.6 ustawy powinni zasiadać wyłącznie członkowie posiadający wykształcenie kartograficzne, bądź też aby osoby takie stanowiły większość tych składów komisji.
4. Możliwe też jest uzależnienie wykonywania innych czynności kartograficznych (np. redakcji map innych niż topograficzne) od posiadania stosownych uprawnień.

Nierozdzielenie kompetencji w zakresie działalności geodezyjnej i kartograficznej wynika m. in. z faktu, że czynności z zakresu kartografii i fotogrametrii mogą wykonywać także geodeci (art.44 ust.1 Ustawy). Natomiast uprawnień geodezyjnych nie może – w zasadzie – otrzymać kartograf i specjalista w zakresie teledetekcji, którzy ukończyli studia geograficzne (poza wyjątkiem z art.44 ust. 3 i 4 Ustawy).

Rozumiejąc dobre prawo geodetów do inicjatywy samorządowej, nie chcielibyśmy, by jej skutki automatycznie obejmowały i to w sposób obligatoryjny, wyrażnie odmienne, specyficzne środowisko kartografów.

W imieniu ZG SKP
Przewodnicząca

Wrocław, 2. kwietnia 2002 roku.

Wstępne propozycje zmian projektu „Samorząd Zawodowy Geodetów i Kartografów”, przedstawionego przez Geodezyjną Izbę Gospodarczą oraz Krajowy Związek Pracodawców Firm Geodezyjnych i Kartograficznych, do ustawy Prawo Geodezyjne i Kartograficzne (opracowane na wypadek, gdyby jednak zdecydowano się na powołanie jednego samorządu zawodowego dla geodetów i dla kartografów) – autorstwa J. Bac-Bronowicz:

Trzeba wykreślić z projektu proponowanych zmian części zdań o kartografach i dodać:

art. 46 j.

1. Samorząd zawodowy kartografów zwany dalej samorządem tworzą członkowie zrzeszeni w izbie kartografów.
Samorząd zrzesza osoby posiadające uprawnienia wskazane art.43 ust.6 nin. ustawy a także osoby, które ukończyły studia geograficzne ze specjalnością kartografii i posiadające pięcioletnią praktykę kartograficzną w zakresie redakcji map oraz osoby, które ukończyły studia geodezyjne i posiadające pięcioletnią praktykę kartograficzną w zakresie redakcji map.
2. Przynależność osób posiadających uprawnienia wskazane art.43 ust.6 nin. ustawy do samorządu jest obowiązkowa.
3. Samorząd jest niezależny w wykonywaniu swych zadań i podlega tylko przepisom prawa.
4. Siedzibą Izby Kartografów jest Warszawa (Wrocław).
5. Izba Kartografów ma osobowość prawną.

Art. 46 k.

1. Wpis do Izby Kartografów następuje na wniosek osoby zainteresowanej.
2. Osoby posiadające uprawnienia wskazane art.43 ust.6 nin. ustawy, które nie złożą wniosku o wpis, bądź też wystąpią z Izby Kartografów, lub zostaną z niej wykluczone tracą te uprawnienia.
3. Uzyskać uprawnienia wskazane w art.43 ust.6 nin. ustawy może jedynie osoba, która jest członkiem Izby Kartografów.

Art. 46 l.

1. Organizatorem samorządu kartografów jest Stowarzyszenie Kartografów Polskich, które w terminie 6 miesięcy od daty wejścia w życie nin. zmian do ustawy i w porozumieniu z właściwym Ministrem do spraw architektury i budownictwa powoła Komitet Organizacyjny Izby Kartografów.
2. Komitet Organizacyjny samorządu kartografów opracuje projekt regulaminu pierwszego zjazdu Izby Kartografów i innych niezbędnych aktów prawnych.
3. Wszelkich niezbędnych informacji do zorganizowania samorządu kartografów dostarczy organizatorowi samorządu Główny Geodeta Kraju.

Art. 46 l.

1. Do czasu wyboru organów Izby Kartografów Stowarzyszenie Kartografów Polskich posiada uprawnienia Izby Kartografów.

Art. 46 m.

1. Środki na rozpoczęcie działalności samorządu kartografów zapewnia Minister właściwy do spraw architektury i budownictwa.

Co do zadań innych – podobnie jak w projekcie geodetów.

Przedstawione propozycje są w obecnej chwili pierwszą próbą sformułowania zapisów dot. ewentualności powołania odrębnego samorządu kartografów, które należy rozpatrywać łącznie z przedstawionym przez GIG i KZPPGiK projektem zmian. Poddajemy je szerokiej, wnikliwej i szczegółowej analizie i dyskusji w naszym środowisku w celu wypracowania precyzyjnego stanowiska wszystkich członków SKP.

S P R A W O Z D A N I A

Joanna Bac-Bronowicz

Wrocław

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU GŁÓWNEGO STOWARZYSZENIA KARTOGRAFÓW POLSKICH W ROKU 2001.

W dniu 7. listopada 2001 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wpisał do tegoż Rejestru – Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych ZOZ – Stowarzyszenie Kartografów Polskich, nr KRS 0000059323 oraz Zarząd Stowarzyszenia.

SKŁAD ZARZĄDU GŁÓWNEGO SKP

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja w Zarządzie
1	Joanna Bac-Bronowicz	Przewodnicząca
2	Wojciech Jankowski	Zastępca przewodniczącej ds. merytoryczno-programowych
3	Jan Krupski	Zastępca przewodniczącej ds. organizacyjnych
4	Roman Janusiewicz	Sekretarz
5	Krzysztof Kałamucki	Skarbnik
6	Jacek Augustyniak	Członek Zarządu
7	Bogdan Horodyski	Członek Zarządu
8	Wiesława Żyszkowska	Członek Zarządu

SKŁAD KOMISJI REWIZYJNEJ SKP

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja w Komisji
1	Ryszard Klimko	Przewodniczący
2	Ewa Krzywicka-Blum	Zastępca przewodniczącego
3	Andrzej Macioch	Członek Komisji

SKŁAD SĄDU KOLEŻEŃSKIEGO SKP

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja w Sądzie
1	Andrzej Makowski	Przewodniczący
2	Jan Panasiuk	Członek Sądu
3	Michał Stankiewicz	Członek Sądu

RAMOWY PLAN PRACY ZARZĄDU GŁÓWNEGO SKP NA LATA 2002 – 2003

Kontynuacja działań propagujących cele i zadania Stowarzyszenia Kartografów Polskich, w szczególności w środowisku kartograficznym i geodezyjnym:

1. Opiniowanie aktów prawnych oraz innych dokumentów dotyczących kartografii.
2. Przeprowadzenie środowiskowej dyskusji na temat samorządu zawodowego kartografów.
3. Przygotowanie tez środowiskowej dyskusji na otwartym spotkaniu ZG SKP na temat samorządu zawodowego kartografów (w czasie Szkoły Kartograficznej).
4. Inicjowanie i kontynuowanie działań nad zmianą lub istotną nowelizacją prawa geodezyjnego i kartograficznego, głównie pod kątem:
 - a) jego pełniejszej spójności z prawem autorskim
 - b) wydzielenia problematyki kartograficznej w odrębnym rozdziale,
 - c) rozwiązania spornych kwestii zasobu geodezyjno-kartograficznego,
 - d) samorządu zawodowego.
5. Działanie w kierunku upowszechniania znajomości przepisów prawa autorskiego oraz prawa geodezyjnego i kartograficznego w środowisku polskich kartografów przez:
 - a) wskazanie konieczności wprowadzenia odpowiednich zajęć na studiach kartograficznych
 - b) podejmowanie i dyskusowanie tej problematyki przy okazji wszelkich spotkań kartograficznych (szkół, konferencji, seminariów itp.)
 - c) publikowanie materiałów na ten temat w „Biuletynie SKP” i w „Polskim Przeglądzie Kartograficznym”.
6. Przeprowadzenie następnych edycji konkursu SKP „Mapa Roku” .
7. Współorganizowanie I Ogólnopolskiego Sympozjum Geoinformacji: „Geoinformacja zintegrowanym narzędziem badań przestrzennych” w Wysowej.
8. Zorganizowanie I Konferencji Zawodowej SKP „Problemy polskiego rynku kartograficznego, ZAWÓD KARTOGRAFA” oraz I TARGÓW KARTOGRAFII we Wrocławiu pod patronatem Głównego Geodety Kraju i Geodety Województwa Dolnośląskiego (listopad 2002 r.).
9. Współorganizowanie II Ogólnopolskiego Sympozjum Geoinformacji: „Geoinformacja zintegrowanym narzędziem badań przestrzennych” we Wrocławiu (2002 r.).
10. Współpraca z krajowymi i zagranicznymi organizacjami naukowymi i naukowo-technicznymi o tym samym lub podobnym zakresie działania.
11. Publikacje: Biuletyn 5 i 6, artykuły w czasopismach.
12. Organizacja zebrań otwartych i posiedzeń zarządu SKP.
13. Popularyzacja kartografii w mediach.
14. Udział w uroczystościach

Realizacja ramowego programu pracy

1. Przekazanie do Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii:
 - a) Opinii dla Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii na temat Regulaminu działania Komisji Kwalifikacyjnej do spraw uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii.
 - b) Propozycji ograniczenia zakresu znajomości przepisów, które obowiązują przy ubieganiu się o uprawnienia zawodowe w zakresie 6 – redakcja map, stosownie do ustawy DZ.U. z 2000r nr 100 poz. 1086.
 - c) Opinii projektu rozporządzenia Ministra właściwego do spraw architektury i budownictwa „w sprawie szczegółowych zasad zgłaszania prac geodezyjnych i kartograficznych oraz przekazywania materiałów i informacji powstałych w wyniku tych

prac do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, wykazu rodzajów prac nie podlegających zgłaszaniu i materiałów nie podlegających przekazywaniu, rejestrowania systemów i przechowywania kopii zabezpieczających bazy danych systemu informacji o terenie a także ogólnych warunków umów o udostępnienie tych baz” (w Biuletynie nr 3-4).
d) Opinii w czasie dyskusji i narad w GUGiK na temat prawa geodezyjnego i kartograficznego oraz autorskiego, uprawnień zawodowych w zakresie "Redakcja Map" z racji pełnionych funkcji w: Państwowej Radzie Geodezyjnej i Kartograficznej, do której mianowano 41 osób, w tym 8 członków SKP, Komisji Kwalifikacyjnej ds. uprawnień zawodowych przy GUGiK (5 osób zostało powołanych przy rekomendacji SKP - ze 119 członków komisji 7 należy do SKP.)

2. Udział w pięciu posiedzeniach na temat Samorządu Zawodowego Geodetów i Kartografów przygotowanego przez Geodezyjną Izbę Gospodarczą (tekst propozycji w Biuletynie).
3. Szeroka dyskusja z przedstawicielami innych stowarzyszeń na temat uprawnień i samorządności. Przygotowanie opinii SKP dla GUGiK (w Biuletynie - pełna wersja po zebraniu otwartym w Świeradowie) i artykułu do GEODETY.
4. Przygotowanie przeglądu prawa autorskiego w kartografii za granicą (bibliografia w niniejszym Biuletynie).
5. Działanie na rzecz wprowadzenia zapisów na temat kartografii do prawa – propozycje uzupełnienia prawa autorskiego i prawa geodezyjnego i kartograficznego.
6. Przeprowadzenie konkursu „Mapa Roku” edycji 2001 w kategoriach „**mapa turystyczna**”, „**plan miasta**” i „**szkolna mapa ścienna**” w czasie XXVIII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Szczecinie, z poparciem Głównego Geodety Kraju, który ufundował trzy Atlasy Rzeczypospolitej dla zwycięzców (wyniki w Biuletynie).
7. I Ogólnopolskie Sympozjum Geoinformacji „ Geoinformacja zintegrowanym narzędziem badań przestrzennych” w Wysowej. Główni organizatorzy: KBN, PTG, PTFiT. Dyskusje środowiskowe na temat organizacji konferencji. Wniosek: ograniczenie ich ilości, wspólna organizacja następnych.
8. I Konferencja Zawodowa SKP „Problemy polskiego rynku kartograficznego - ZAWÓD KARTOGRAFA" oraz I TARGÓW KARTOGRAFII. Opracowanie ramowego programu, przygotowanie pierwszego komunikatu, rezerwacja sal oraz noclegów (informacja w Biuletynie)
9. II Ogólnopolskie Sympozjum Geoinformacji – przygotowania w następnym roku. Propozycja sesji poświęconej zakończonym projektom badawczym finansowanym przez KBN.
10. Stała współpraca z Komitetem Narodowym ds. Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej, Oddziałem Kartograficznym PTG, Komisją Kartografii Komitetu Geodezji PAN, porozumienie o współpracy z Polskim Towarzystwem Fotogrametrii i Teledetekcji, Polskim Towarzystwem Informacji Przestrzennej, Stowarzyszeniem Geodetów Polskich, Geodezyjną Izbą Gospodarczą. Nawiązanie ścisłej współpracy (rozpoczętej na konferencji MAK w Ottawie) z tworzącą się Europejską Unią Kartograficzną; wymiana korespondencji z przewodniczącym ECU prof. Janem-Menno Kraakiem, oraz spotkanie w czasie ICC ICA w Chinach w 2001 r. na zebraniu ECU. Zaproponowano wymianę publikacji. Część Stowarzyszeń zaczęło przysyłanie swoich biuletynów oraz czasopism naukowych (Niemieckie Towarzystwo Kartograficzne, Hiszpański Instytut Kartograficzny Katalonii, Sekcja Kartograficzna w Chorwacji). Spotkanie z Zarządem Międzynarodowego Handlowego Stowarzyszenia Kartograficznego (IMTA) – wniosek: stowarzyszenie będzie reprezentantem spraw zawodowych kartografów skupiając także firmy kartograficzne, wydawców i hurtowników map.
11. Publikacje: Biuletyn SKP nr 3-4 kwiecień 2001, sprawozdania z otwartych zebrań i konkursu mapa roku w Polskim Przeglądzie Kartograficznym oraz artykuły w „Geodecie” o działalności SKP i konkurencji map z gazet.
12. W 2001r. odbył ogółem 10 zebrań, w tym 2 spotkania otwarte z członkami SKP i innymi osobami zainteresowanymi działalnością Stowarzyszenia: podczas XI Szkoły Kartograficznej w Polanicy na temat nadawania uprawnień zawodowych podczas XXVIII Ogólnopolska

Konferencja Kartograficzna w Szczecinie na temat uprawnień oraz etyki dystrybucji map. Zebrania Zarządu najczęściej odbywały się w niepełnym składzie (usprawiedliwione nieobecności członków Zarządu spoza Wrocławia), przy informowaniu tych osób o treści zebrań.

13. Popularyzacja kartografii w mediach: prowadzona jest strona internetowa z wiadomościami bieżącymi, kalendarzem imprez o tematyce kartograficznej oraz stronami poświęconymi kartografii w internecie.
14. Udział w jubileuszach i uroczystościach:
 - 50-lecie Wydziału Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej – wystąpienie i list gratulacyjny
 - 50-lecie wydziału Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska Akademii Górniczo-Hutniczej – list gratulacyjny.
 - 50-lecie Polskiego Przedsiębiorstwa Wydawnictw Kartograficznych SA – list gratulacyjny.
 - 70-lecie prof. Adama Linsenbartha – wystąpienie i list gratulacyjny
 - VXXXIV Zjazd Delegatów Stowarzyszenia Geodetów Polskich – wystąpienie i list gratulacyjny.
 - 10-lecie Centrum UNEP/GRID Warszawa – wystąpienie i list gratulacyjny.

Zarząd Stowarzyszenia bardzo serdecznie dziękuje za wszelkie wsparcie w działalności w postaci współdziałania, doradztwa, konsultacji ze strony instytucji i poszczególnych osób, a w szczególności:

- Głównemu Urzędowi Geodezji i Kartografii – przede wszystkim - Głównemu Geodecie Kraju i Dyrektorowi Departamentu Kartografii i Fotogrametrii,
- Komitetowi Narodowemu Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej,
- Oddziałowi Kartograficznemu Polskiego Towarzystwa Geograficznego,
- Przewodniczącym Komitetów Organizacyjnych Konferencji Kartograficznej w Szczecinie i Szkoły Kartograficznej w Polanicy Zdroju i Świeradowie, Zdroju,
- Kierownikowi Katedry Geodezji i Fotogrametrii Akademii Rolniczej we Wrocławiu,
- Członkom Wspierającym SKP i wszystkim zaangażowanym Członkom Stowarzyszenia.

Jan Krupski

Wrocław

POSIEDZENIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO SKP WE WROCŁAWIU

W dniu 21 marca 2002 r. o godz. 11.00 odbyło się we Wrocławiu zebranie Zarządu Głównego Stowarzyszenia Kartografów Polskich. Uczestniczyli w nim wszyscy członkowie Zarządu oprócz dr Krzysztofa Kałamuckiego, który usprawiedliwił swą nieobecność. Zaproszono również Komisję Rewizyjną w pełnym składzie, lecz nikt z jej członków nie mógł przybyć na zebranie.

Program zebrania:

1. Organizacja I Konferencji Zawodowej SKP i I Targów Kartografii
2. Projekt zmian w Ustawie „Prawo geodezyjne i kartograficzne”
3. Propozycje dotyczące prawa autorskiego w kartografii
4. Opinia członków Zarządu Gł. SKP nt. zestawu aktów prawnych aktualnie obowiązujących do uprawnień zawodowych w zakresie 6.
5. Sprawozdanie finansowe Zarządu za 2001 rok i zatwierdzenie bilansu
6. Uchwały Zarządu SKP
7. Sprawy bieżące i wolne wnioski:

- a. otwarte zebranie SKP podczas Szkoły Kartograficznej w Świeradowie Zdroju
- b. konkurs SKP „Mapa Roku” edycja 2002
- Program zebrania został jednomyślnie zaakceptowany.

Ad. 1 Dr Jan Krupski przedstawił aktualny stan przygotowań do organizacji Konferencji SKP. Konferencja odbędzie się w dniach 21-23 listopada 2002 r. we Wrocławiu pod hasłem „Zawód kartografa” w gmachu Uniwersytetu Wrocławskiego. Honorowy patronat nad konferencją objął Główny Geodeta Kraju oraz Geodeta Województwa Dolnośląskiego. Zostały zarezerwowane sale na obrady konferencji i I Targi Kartografii oraz miejsca w hotelu. Ustalono ramowy program konferencji i projekt komunikatu I. W trakcie zebrania uściślono program konferencji, szczegóły dotyczące tematyki referatów zamawianych, problematykę jaka powinna być poruszona w trakcie warsztatów oraz treść I komunikatu. Formularz zgłoszenia zamieszczony jest w niniejszym numerze Biuletynu.

Ad 2. Dr Wojciech Jankowski poinformował o przygotowaniach czynionych przez Geodezyjną Izbę Gospodarczą oraz Krajowy Związek Pracodawców Firm Geodezyjnych i kartograficznych do utworzenia samorządu zawodowego geodetów i kartografów. Zarząd SKP otrzymał projekt zmian w ustawie „Prawo geodezyjne i kartograficzne”, które stanowić mają podstawę prawną do utworzenia takiego samorządu. W trakcie dyskusji zwrócono uwagę na duże tempo działań w tym kierunku, związane z kolejną nowelizacją ustawy oraz uniknięciem długotrwałej procedury legislacyjnej w przypadku własnego projektu odrębnej ustawy samorządowej. Członkowie Zarządu SKP sceptycznie ocenili proponowane zmiany w ustawie, stwierdzając że:

- stawiają one na straconej pozycji środowisko kartografów z uwagi na ogromną dysproporcję liczebną uprawnionych geodetów i kartografów,
- zadania ochrony zawodu i jego reprezentacji spełniają istniejące stowarzyszenia – SGP i SKP,
- stwarzają możliwości monopolizacji i ograniczenia rynku pracy w branży geodezyjnej i kartograficznej z powodu obligatoryjności oraz potencjalnie wysokich kosztów przynależności do samorządu.

W dyskusji powróciły głosy, czy uprawnienia w zakresie kartografii są potrzebne – w myśl ustawy są one potrzebne do sprawowania samodzielnych funkcji w tym zakresie, a redakcja map jest tylko jedną z tych funkcji.

Ostatecznie postanowiono ustosunkować się do projektu zmian w ustawie, wyrażając stanowisko SKP, a po zebraniu opinii środowiska kartografów przedstawić je Głównemu Geodecie Kraju, z zastrzeżeniem uczestnictwa SKP w dalszych konsultacjach na ten temat. Postanowiono także zamieścić projekt zmian w ustawie oraz stanowisko Zarządu SKP w niniejszym Biuletynie.

Dr Jan Krupski poinformował o konferencji nt. samorządu zawodowego, organizowanej przez wnioskodawców zmian do ustawy, która odbędzie się w dn. 14-15 czerwca br. w Warszawie. Na tę konferencję Zarząd SKP oddeleguje 1 osobę.

Ad 3. Dr Wojciech Jankowski przedstawił propozycje zmian w ustawie „O prawie autorskim i prawach pokrewnych” w odniesieniu do kartografii. W obecnie istniejącej ustawie nie ma żadnych wzmianek nt. autorstwa mapy, pojęcia koncepcji / konceptu autorskiego, pierwowysu, ich cech noszących znamiona twórczości, co jest w kartografii aktem normatywnym nie podlegającym ochronie prawnej i czy istnieje autorstwo takiego dzieła itp. Przeprowadzona dyskusja wskazała na konieczność wielu uściśleń i rozwinięcia niektórych zagadnień, zarówno przez członków zarządu SKP jak też w drodze konsultacji środowiskowej

Ad 4. Dr Jan Krupski przekazał członkom Zarządu do przejrzania i zaopiniowania zestaw aktów prawnych, opracowany dla zakresu 6 „Redakcja map” w zespole rzeczoznawców SGP. Zestaw ten jest częścią przepisów stanowiących załącznik do Regulaminu Komisji Kwalifikacyjnej ds.

uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii, który jest opublikowany w „Poradniku dla osób ubiegających się o nadanie uprawnień zawodowych ...” (GUGiK, Warszawa 2002, wyd. piąte). Podjęto to zadanie w związku z krytycznymi głosami odnośnie przydatności tych przepisów do redakcji map i samych uprawnień w tym zakresie. Wstępne opinie są dla części aktów krytyczne. Ta problematyka będzie kontynuowana i szczegółowo przedstawiona podczas Konferencji SKP „Zawód kartografa” we Wrocławiu w listopadzie br. Opinie i wnioski na ten temat zostaną także przekazane przewodniczącemu Komisji Kwalifikacyjnej. Przypomniano, że uprawnienia zawodowe są wymagane ustawą „Prawo geodezyjne i kartograficzne” a sama redakcja map jest częścią ogółu samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii.

Ad 5. Sprawozdanie finansowe SKP oraz bilans za 2001 r. przedstawił mgr Roman Janusiewicz. Sprawozdanie i bilans zostało jednogłośnie zatwierdzone przez Zarząd w głosowaniu jawnym. Sprawozdanie publikujemy niżej.

Ad 6. Zarząd SKP podjął następujące uchwały:

Uchwała 1 – w sprawie założenia osobnej linii telefonicznej i zakupu faksu dla Stowarzyszenia w końcu 2001 r. Przyjęta jednogłośnie w głosowaniu jawnym.

Uchwała 2 – w sprawie przyjęcia nowych członków: Czajkowskiej Katarzyny, Malinowskiego Szymona Piotra, Pietrusiewicza Witolda, Pitury Piotra, Pizoń Małgorzaty Talachy Jarosława i Zalewskiego Wojciecha. Uchwałę przyjęto jednogłośnie w głosowaniu jawnym.

Uchwała 3 – w sprawie wysokości składek członkowskich w 2002 r. Postanowiono utrzymać wysokość składek na poziomie roku 2001. Uchwała przyjęta jednomyślnie w głosowaniu jawnym.

Uchwała 4 – w sprawie przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego i bilansu SKP za 2001 rok. Uchwała przyjęta jednomyślnie w głosowaniu jawnym.

Uchwała 5 – w sprawie wydelegowania przedstawiciela Zarządu SKP na konferencję naukowo-techniczną GIG „Samorząd zawodowy oraz bieżące problemy wykonawstwa geodezyjnego” w Warszawie, 14-15. 06. 2002 r. Wobec stosunkowo wysokich kosztów uczestnictwa postanowiono wydelegować jedną osobę. Uchwała została przyjęta jednomyślnie w głosowaniu jawnym.

Ad 7. Zgodnie z tradycją odbędzie się otwarte zebranie SKP podczas Szkoły Kartograficznej w Świeradowie Zdroju. Z uwagi na małą ilość czasu przedstawione będą najważniejsze problemy środowiska, a szczególnie projekt powołania samorządu zawodowego geodetów i kartografów oraz potencjalnych tego skutków.

Zdecydowano o kolejnej edycji konkursu SKP „Mapa Roku” (2002), który zostanie przeprowadzony i rozstrzygnięty podczas konferencji SKP we Wrocławiu, w listopadzie br. Na podstawie doświadczeń ostatniej edycji konkursu postanowiono dokonać zmian w jego regulaminie, które zostaną ogłoszone przy rozpisaniu zaproszenia do konkursu.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZARZĄDU GŁÓWNEGO SKP ZA OKRES 1. 01. – 31. 12. 2001 r.

1. Księgi rachunkowe prowadzone są w technice ręcznej.
2. Stowarzyszenie nie posiada żadnych środków trwałych.
3. Zarząd nie pobiera wynagrodzenia i nie jest zatrudniony na etatach.
4. Wpływy finansowe pochodzą ze składek członkowskich, które są jedynym przychodem Stowarzyszenia.

5. Środki pieniężne na dzień 31. grudnia 2001 r. wynosiły:
W kasie		1,00 zł.
Na koncie bankowym	3 960,06 zł	
6. Dochód Stowarzyszenia wynosi:
<u>Przychody:</u>		6 523,88 zł
W tym:	składki członkowskie	6430,00 zł
	odsetki bankowe	93,88 zł
<u>Koszty:</u>		6 108,31 zł
W tym:	zużycie materiałów (mat. biurowe, plakietki, odznaki członkowskie, prenum. czasopism)	2 944,84 zł
	usługi obce	390,10 zł
	w tym: pocztowe	240,10 zł
	opłata sądowa	150,00 zł
	wynagrodzenia bezosobowe (honoraria)	500,00 zł
	usługi bankowe	255,00 zł
	podróże służbowe	2 018,37 zł
7. Przychody przyszłych okresów – nie występują.

Sporządził: Roman Janusiewicz – sekretarz SKP

Jan Krupski
Wrocław

ROZSTRZYGNIĘCIE KONKURSU „MAPA ROKU” 2001

Stowarzyszenie Kartografów Polskich zorganizowało drugi już konkurs publikacji kartograficznych „Mapa Roku”. Odbył się on podczas XXVIII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej w Szczecinie. Jak poprzednio był on zaplanowany w kategoriach „plan miasta” i „mapa turystyczna”, ale wobec licznych głosów środowiska kartografów rozszerzono go o kategorię „szkolna mapa ścienna”. Na około 100 zaproszonych do konkursu firm odpowiedziało 15 wydawnictw nadsyłając ogółem 29 tytułów map. Większość uczestników konkursu brała udział w ubiegłorocznej edycji, ale też pojawiły się nowe wydawnictwa.

Komisję konkursową powołano na otwartym spotkaniu Zarządu SKP w dniu 26. 10. 2001 r. w składzie: mgr inż. Robert Pajkert (przewodniczący), mgr Maria Andrzejewska i mgr Przemysław Wieliczko. Łącznie oddano 58 kart do głosowania (nieco więcej niż w pierwszym konkursie).

Wyniki konkursu ogłoszono w ostatnim dniu Konferencji a Wydawcy otrzymali trwale plakietki dla zwycięskich tytułów oraz prawo umieszczenia na wszystkich wyróżnionych mapach w okresie trzech lat informacji o tym wyróżnieniu. Po ogłoszeniu wyników Zarząd Główny Stowarzyszenia Kartografów Polskich przekazał na ręce Dyrektora Książnicy Pomorskiej, Pana Stefana Krzywickiego po jednym egzemplarzu map konkursowych do zbiorów map.

Należy dodać, że dla wydawców zwycięskich map w poszczególnych kategoriach, Główny Geodeta Kraju ufundował nagrody w postaci egzemplarzy „Atlasu Rzeczypospolitej Polskiej”.

Pełną listę zgłoszonych tytułów oraz wyniki głosowania i zajęte miejsca przedstawiamy niżej:

KONKURS SKP „MAPA ROKU” 2001 – WYNIKI GŁOSOWANIA

Kategoria „Szkolna mapa ścienna”

L.p.	Tytuł	Wydawnictwo	Ilość głosów	Miejsce 1, 2, 3
1	Energia odnawialna. Zasoby i wykorzystanie. Polska 2001	GEA Warszawa	21	1
2	Mapa milenijna Polski	Pergamena, Katowice	14	3
3	Mapa województwa śląskiego	Pergamena, Katowice	13	
4	Polska – mapa hipsometryczna (dwustronna)	PPWK Warszawa-Wrocław	18	2
5	Polska. Mapa fizyczna / Polska. Mapa ekologiczna	Meridian-Skaner, Szczecin	8	
6	Unia Europejska / UE. Procesy integracji europejskiej (jw.)	Meridian-Skaner, Szczecin	6	

Kategoria „Mapa turystyczna”

7	Słowiński Park Narodowy i okolice	Eko-Kapio, Sopot	1	
8	Kanał Elbląski, Jeziorak i okolice	Eko-Kapio, Sopot	2	
9	Wielkie Jeziora Mazurskie – cz. południowa	WZKart, Warszawa	10	
10	Wielkie Jeziora Mazurskie – cz. północna	WZKart, Warszawa	9	
11	Okolice Krynicy	Rewasz, Pruszków	3	
12	Babia Góra	Rewasz, Pruszków	4	
13	Tatry	ExpressMap, Warszawa	11	3
14	Poleski Park Narodowy	KARTPOL, Lublin	19	
15	Tatry Wysokie – słowackie i polskie	ZK Sygnatura, Zielona Góra	25	1
16	Mapa krajobrazowa Karkonoskiego Parku Nar.	IGiK, Warszawa	9	
17	Beskid Żywiecki	Eko-Graf, Wrocław	11	3
18	Polska (edycja Copernicus)	PPWK, Warszawa-Wrocław	5	

Kategoria „Plan miasta”

19	Krynica	Rewasz, Pruszków	0	
20	Muszyna	Rewasz, Pruszków	1	
21	Poznań	ExpressMap, Warszawa	6	
22	Bielsko-Biała	Witański, Katowice	4	
23	Gliwice	Witański, Katowice	1	
24	Polanica-Zdrój, Duszniki-Zdrój, Kudowa-Zdrój	Eko-Graf, Wrocław	27	1
25	Gdynia, Sopot (edycja Copernicus)	PPWK, Warszawa-Wrocław	11	3
26	Bielsko-Biała	Daunpol, Warszawa	9	
27	Gorzów Wielkopolski	Daunpol, Warszawa	4	
28	Bucuresti	Demart, Warszawa	12	2
29	Olsztyn + 6	Demart, Warszawa	11	3

Laureatom konkursu Zarząd Główny SKP serdecznie gratuluje, a wszystkim uczestnikom dziękuje za przyjęcie zaproszenia. Wzorem ubiegłych konkursów, także i w tym roku zostanie ogłoszona kolejna edycja w tych samych kategoriach. Bliższe szczegóły zostaną wkrótce opublikowane na stronie internetowej Stowarzyszenia oraz rozesłane będą zawiadomienia do Wydawców. Już teraz serdecznie zapraszamy Wydawców do współzawodnictwa.

Jerzy Ostrowski

(Warszawa)

NASI ZA WIELKIM MUREM CHIŃSKIM,

CZYLI UDZIAŁ POLAKÓW W XX MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI KARTOGRAFICZNEJ W PEKINIE

Zgodnie z tradycją dwuletniego cyklu zwoływania światowych spotkań kartografów pod egidą MAK, kolejna jubileuszowa, XX Międzynarodowa Konferencja Kartograficzna odbyła się w dniach 6–10 sierpnia 2001 r. w Pekinie, tym razem pod przewodnim tematem „Kartografia XXI wieku”. Jak zwykle, z konieczności zwięzłe sprawozdanie z tych interesujących obrad ukazało się w ostatnim numerze ubiegłorocznego tomu „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”, w tym miejscu zaś – podobnie jak to miało miejsce po poprzedniej XIX Konferencji MAK w Ottawie, warto uzupełnić je szczegółowszymi informacjami o udziale przedstawicieli Polski w pekińskim spotkaniu oraz o naszej pozycji na zorganizowanych przy tej okazji wystawach. Polski wkład w tę konferencję zostanie przy tym porównany z naszym uczestnictwem w kilku poprzednich konferencjach MAK, co pozwoli nam stwierdzić, czy mamy w tej dziedzinie z regresem, stagnacją czy postępem.

Tradycyjnie zaczniemy od liczby kartografów z Polski, którym udało się pokonać stosunkowo wysokie koszty imprezy i uczestniczyć w pięciodniowych obradach. Otóż wśród 519 zagranicznych (na ogólną liczbę 814) „pełnoprawnych” uczestników konferencji (nie licząc 120 osób towarzyszących i 223 wystawców) było 17 osób z Polski (oraz 3 towarzyszące). Byli wśród nich ówczesny główny geodeta kraju dr K. Bujakowski, przewodniczący polskiego Komitetu Narodowego ds. MAK prof. A. Makowski, przewodnicząca Komisji „Gender and Cartography” („Kobiety i Kartografia”) MAK prof. E. Krzywicka-Blum oraz przewodnicząca naszego Stowarzyszenia dr J. Bac-Bronowicz. Najliczniej byli reprezentowani pracownicy naukowcy akademii rolniczych (trzy osoby z wrocławskiej i jedna z krakowskiej) i politechnik (tu z kolei trzy osoby z warszawskiej i jedna z wrocławskiej). Po dwie osoby zostały delegowane przez GUGiK i Uniwersytet Warszawski, po jednej przez GRID, prywatne firmy wydawnicze Eko-Graf i Cartall, a ponadto dwóch kartografów przyjechało do Pekinu prywatnie. Jak widać, nie było tym razem nikogo z reprezentującego nasz kraj w MAK Instytutu Geodezji i Kartografii, co zdarzyło się po raz pierwszy od 25 lat! Jeśli zaś chodzi o liczebność polskiej grupy, to dla porównania w 1991 r. na XV Konferencję w Barnemouth (Wlk. Brytania) przybyły z Polski tylko 4 osoby, w 1993 r. do Kolonii – 9, w 1995 r. do Barcelony – 14, a w 1997 r. do Sztokholmu i w 1999 r. do Ottawy – po 22 osoby.

Nie liczebność delegacji danego kraju świadczy jednak o jego aktywności w konferencjach MAK. Obok skądinąd pożytecznego wysłuchania kilku referatów oraz obejrzenia interesujących wystaw, naprawdę liczy się wkład do międzynarodowej wymiany poglądów i doświadczeń w formie przyjętych przez organizatorów, a następnie opublikowanych i wygłoszonych referatów oraz, ale już w mniejszym stopniu, zademonstrowanych posterów. I właśnie pod tym względem nasz udział w XX Międzynarodowej Konferencji Kartograficznej w Pekinie należy ocenić jako bardzo znaczący i udany. Bowiem podczas gdy w Kolonii przedstawiliśmy tylko 2 referaty, w Barcelonie 3, w Sztokholmie tylko 1 (!), a w Ottawie 9, to w Pekinie nasi przedstawiciele wygłosili rekordową liczbę 12 referatów (więcej – 14, przedstawiliśmy tylko na pamiętnej konferencji w Warszawie w 1982 r.). Ich pełną listę z tytułami i nazwiskami autorów możemy znaleźć w na stronie internetowej SKP, a ponadto łatwo jest ją odtworzyć z przejrzystego szczegółowego programu konferencji. Tu z kolei warto pokusić się o porównanie naszej aktywności z wkładem innych przodujących krajów. Okazuje się, że wśród 46 delegacji, które przybyły do Pekinu z co najmniej jednym referatem, Polacy plasują się na wysokim, piątym miejscu (wspólnie z Grecją). Więcej wystąpień od nas mieli tylko gospodarze (aż 71), następnie Amerykanie (56), Rosjanie (21), Kanadyjczycy (16) i Niemcy (14), mniej natomiast nawet przedstawiciele Japonii (10), Wielkiej Brytanii (9), Szwajcarii (8) i Francji (tylko 6). Polskie referaty dotyczyły przede wszystkim wybranych zagadnień teorii kartografii (4), następnie kartowania środowiska, generalizacji kartograficznej, map dla specjalnych użytkowników (po 2) oraz atlasów elektronicznych i obecnego stanu wydawnictw kartograficznych w Polsce. Nie udały się natomiast organizatorom tzw. sesje posterowe. Ze zgłoszonych do programu 183

prezentacji zrealizowano (głównie z powodu nieobecności autorów) tylko około 80, w tym trzy polskie (z pięciu zgłoszonych).

Zarówno cztery sesje posterowe, jak i każda z aż 65 sesji referatowych, odbywających się równolegle w pięciu salach centrum konferencyjnego, gromadziły na ogół nie więcej niż po 20–30 słuchaczy, większość bowiem uczestników albo brała udział w tzw. wizytach technicznych, albo oglądała wystawy, albo zwiedzała fascynujące zabytki Pekinu i okolic. Dlatego bardzo pożyteczne okazały się opublikowane pełne teksty prawie wszystkich referatów i komentarzy do posterów, wręczone uczestnikom konferencji. To ważące prawie 7 kilogramów 5-tomowe dzieło (3551 stron!) jest bardzo wartościowym źródłem informacji i inspiracji z 28 dziedzin współczesnej kartografii, uwzględnionych w programie obrad. Wśród 586 umieszczonych w nim tekstów jest co najmniej kilkadziesiąt wartych uważnego przestudiowania. Subiektywny wybór tytułów najciekawszych referatów oraz wszystkich wystąpień Polaków (sumie 98 pozycji) został opublikowany w czwartym numerze 33 tomu „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”. Warto mu się bliżej przyjrzeć i skorzystać z któregoś z kilkunastu kompletów materiałów, przywiezionych ofiarnie do Polski z Pekinu i przekazanych niektórym bibliotekom naukowym.

Osobnego krótkiego omówienia wymaga nasz udział w towarzyszących konferencji wystawach. Tradycyjnie już uczestniczyliśmy w dwóch z pięciu przygotowanych w Pekinie wystaw: międzynarodowej wystawie kartograficznej i wystawie prac dzieci przysłanych na konkurs imienia Barbary Bartz-Petchenik. Pierwsza z nich, na której zgromadzono 988 eksponatów, pogrupowanych w ośmiu działach (mapy topograficzne, geologiczne, plany miast, atlasy itp.), niewiele różniła się od podobnych wystaw na poprzednich konferencjach. Podobne były wielkość ekspozycji oraz struktura i poziom wystawianych publikacji, w dalszym ciągu z raczej symbolicznym udziałem prezentacji „ekranowych”, w tym multimedialnych. Osobliwością wystawy pekińskiej było jedynie zdominowanie jej przez prace gospodarzy, którzy nie przygotowali osobnej wystawy swojej kartografii, lecz zaprezentowali ją (na 96 przykładach) wspólnie z atlasami i mapami z pozostałych 30 państw-wystawców.

Dobrze w tym towarzystwie przedstawiała się ekspozycja dorobku ostatnich dwóch lat kartografii polskiej, tradycyjnie już kompetentnie przygotowana przez „wyspecjalizowanego” na tym polu dr Jerzego Siwka z Katedry Kartografii UW. Zabrakło tym razem, co prawda, pokazywanych już na poprzednich konferencjach imponującego *Atlasu Rzeczypospolitej Polskiej* i doskonałego *Atlasu Śląska Dolnego i Opolskiego*, natomiast bardzo dobrze prezentowały się i budziły żywe zainteresowanie wielu zwiedzających nasze najnowsze atlasy szkolne, plany miast, arkusze seryjnych map tematycznych (geologicznych, hydrograficznej i sozologicznej), a także korzystnie wyeksponowane w centralnej części wystawy polskie czasopisma i rozprawy z zakresu kartografii. W sumie wystawiliśmy w Pekinie 53 eksponaty (dla porównania: w Sztokholmie 38, a w Ottawie 42), i na tym polu należąc do czołówki uczestników konferencji (oprócz gospodarzy nieco więcej publikacji przysłały tylko Stany Zjednoczone, Węgry, Wielka Brytania i Rosja). Co było dla obecnych w Pekinie Polaków dużym i miłym zaskoczeniem, to przyznanie po raz pierwszy nagród za najlepsze eksponaty w poszczególnych kategoriach dwóm polskim mapom. Co więcej, oficjalną nagrodę (przyznaną przez specjalne międzynarodowe jury) otrzymała polska mapa w awangardowej kategorii map satelitarnych. Ten „kartograficzny Oskar” został wręczony uroczyście przedstawicielowi polskiej delegacji w czasie ceremonii zamknięcia konferencji za mapę krajobrazową Karkonoszy w skali 1:50 000, opracowaną w Instytucie Geodezji i Kartografii, rzeczywiście wyróżniającą się plastycznym obrazem rzeźby, uzyskanym drogą pomysłowego przetworzenia obrazu satelitarnego. Drugą nagrodzoną polską mapą, z tym że wyróżnioną drogą ankiety przez zwiedzającą wystawę publiczność, tym razem w grupie map miejskich, był znakomity, imponujący precyzją wykonania perspektywiczny plan-widok Wenecji wydawnictwa Terra Nostra, wykonany przez utalentowanego Ormianina „w polskiej służbie” R. Atojana. Nie udało się natomiast uzyskać żadnego wyróżnienia (a co miało miejsce już trzykrotnie na poprzednich konferencjach) za przygotowane pośpiesznie rysunki warszawskich uczniów szkół podstawowych, wysłane na wspomnianą już wystawę–konkurs im. Barbary Bartz-Petchenik.

Obraz polskiego udziału w pekińskiej konferencji byłby bardzo niekompletny bez przypomnienia naszej niekiedy bardzo aktywnej obecności w odbywających się przy tej okazji spotkaniach poszczególnych komisji MAK. Należy tu przede wszystkim podkreślić zaangażowanie naszej „jedynaczki” wśród przewodniczących takich komisji, prof. Ewy Krzywickiej-Blum. Prowadziła ona zebranie swojej Komisji „Kobiety i Kartografia” przedstawiając projekt „Atlasu Demograficznego Świata ICA”, na przykładzie wkładki „Polska”, opracowany w Zakładzie Fotogrametrii i Kartografii Akademii Rolniczej we Wrocławiu (częściowo realizowany na zlecenie GUGiK). Przewodniczyła też jednej sesji referatowej (na temat wizualizacji danych przestrzennych), wygłosiła referat na specjalnym przedkonferencyjnym seminarium Komisji Atlasów Narodowych i Regionalnych, wreszcie została powołana na jednego z ośmiu członków wspomnianego już międzynarodowego jury oceniającego ekspozycje wystawy międzynarodowej. Przedstawiciele Polski uczestniczyli ponadto w zebraniach Komisji Edukacji, Produkcji Map, Kartografii dla Dzieci oraz Wizualizacji i Środowisk Wirtualnych MAK oraz w zebraniu Europejskiej Unii Kartograficznej.

Podsumowując można stwierdzić, że podobnie jak na poprzedniej XIX Konferencji w Ottawie, polska kartografia odzyskuje wreszcie silną pozycję wśród aktywnych członków Asocjacji i – co jest bardzo pocieszające – do współpracy z MAK włącza się coraz więcej naszych młodszych kolegów (choć z drugiej strony – nie ze wszystkich ośrodków). Z pewnością udział ten byłby jeszcze większy, gdyby nie znane trudności finansowe, ograniczające wyjazdy Polaków zarówno na konferencje jak i spotkania komisji MAK. Tym bardziej należy podziwiać tak liczny, a przy tym aktywny udział naszych kartografów w konferencji pekińskiej, mimo niebagatelnej odległości i związanych z tym kosztów wyjazdu. Równie odległe będzie miejsce kolejnego światowego spotkania kartografów w sierpniu 2003 roku. Miejmy jednak nadzieję, że do Durbanu w Republice Południowej Afryki wybierze się co najmniej równie liczna i silna grupa naszych reprezentantów. Przedtem jednak należy rozpocząć niezbędne przygotowania, do wyjazdu zostało bowiem już tylko 15 miesięcy

SPRAWY CZŁONKOWSKIE

LISTA NOWOPRZYJĘTYCH CZŁONKÓW SKP

Stan na dzień 5. kwietnia 2002 r.

L.p.	Imię i nazwisko	Numer ewidencyjny	Data przyjęcia do SKP
2.	Zalewski Wojciech	148/2002	21. 03. 2002
3.	Talacha Jarosław	149/2002	21. 03. 2002
4.	Pietrusiewicz Witold	150/2002	21. 03. 2002
5.	Pizoń Małgorzata	151/2002	21. 03. 2002
6.	Pitura Piotr	152/2002	21. 03. 2002
7.	Czajkowska Katarzyna	153/2002	21. 03. 2002
8.	Malinowski Szymon Piotr	154/2002	21. 03. 2002

W stosunku do ostatnio publikowanej listy (Biuletyn 3-4 oraz strona internetowa SKP) przybyło nam 7 nowych Członków. Z satysfakcją natomiast pragniemy odnotować fakt wstąpienia w szeregi Stowarzyszenia nowych członków wspierających. Oprócz **Wydawnictwa Kartograficznego Eko-Graf, sp. z o.o. z Wrocławia** są to:

GEPOL sp. z o.o. z Poznania

Centrum Informacji o Środowisku UNEP/GRID z Warszawy

Wydawnictwo Meridian Skaner sp. z o.o. ze Szczecina

Witamy serdecznie w gronie Członków Stowarzyszenia.

SKŁADKI CZŁONKOWSKIE W 2002 ROKU

Zarząd Główny Stowarzyszenia Kartografów Polskich uprzejmie informuje, że na posiedzeniu w dniu 21. 03. 2002 r. podjął uchwałę o utrzymaniu wysokości składek członkowskich w 2002 r. na poziomie roku 2001.

Składka członkowska dla członków zwyczajnych wynosi nadal 60,00 zł (sześćdziesiąt zł.) rocznie. Członkowie zwyczajni po raz pierwszy wstępujący do SKP opłacają także jednorazowo wpisowe w wysokości 20,00 zł. (dwadzieścia zł.). Opłaty te dotyczą wszystkich członków, oprócz osób powyżej 70 lat życia.

Składka ulgowa dla uprawnionych członków wynosi 30,00 zł (trzydzieści zł.).

Jest to kolejna decyzja o pozostawieniu składek członkowskich na niezmiennym poziomie uwarunkowana nienajlepszą sytuacją materialną wielu członków. Niemniej pragniemy przypomnieć, że w regulaminie składek członkowskich wysokość normalnej składki członkowskiej jest rokrocznie uzależniona od średniej płacy w kraju w III kwartale poprzedniego roku i wynosi 4,5 % tej płacy rocznie. Zatem w 2002 roku składka normalna powinna wynosić około 90 zł.

Składki członkowskie są jedynym źródłem finansowania bieżącej działalności Stowarzyszenia. Według stanu na dzień 5. 04. 2002 r. składki za rok 1999 opłaciło 66 członków (brakuje 12 wpłat), za rok 2000 składki opłaciło 78 osób (brak 51 wpłat) a za rok 2001 – 77 osób (brak 70 wpłat). Składki za 2002 r. opłaciło już 11 członków. Wpisowe opłaciło łącznie 100 osób. Informujemy Szanownych Członków, że łączne zaległości w opłatach wpisowego i składek wzrosły już do około 8000,00 zł. (bez roku 2002).

Starania o pozyskanie członków wspierających okazały się trudnym zadaniem, niemniej trzy nowe firmy zechciały wspomóc działalność Stowarzyszenia w 2002 r. Wymienionym wyżej firmom Zarząd Główny SKP składa gorące podziękowanie – ich wpłaty wspierające poprawiły wydatnie kondycję finansową Stowarzyszenia, której jednak nie można określić jako zadowalającą i bezpieczną.

Znaki firmowe członków wspierających są umieszczone na stronie internetowej SKP wraz z odsyłaczami do ich stron WWW.

Dalsze działania w tym kierunku będą w 2002 r. prowadzone. Ponownie zachęcamy i zapraszamy wydawnictwa kartograficzne i firmy w jakikolwiek sposób związane z kartografią do uzyskania statusu członka wspierającego, mimo iż regulamin nie przewiduje żadnych korzyści materialnych z tego tytułu.

**Konto bankowe: Stowarzyszenie Kartografów Polskich we Wrocławiu
BP PKO IV O/Wrocław, 10205255-448730-270-1**

K R O N I K A

IN MEMORIAM

**Mgr Edward Schnayder
1926–2001**

Mgr Edward Schnayder, emerytowany długoletni kierownik Oddziału Zbiorów Kartograficznych Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie oraz aktywny członek Zespołu Historii Kartografii przy Instytucie Historii Nauki PAN, zmarł nagle w swoim rodzinnym mieście 3 grudnia 2001 r. w wieku 75 lat.

Całe życie i kariera zawodowa Zmarłego związane były z Krakowem, gdzie urodził się 11 lipca 1926 r., ukończył szkołę średnią oraz studia geograficzne na Uniwersytecie Jagiellońskim, uzyskując w 1950 r. stopień magistra w zakresie geomorfologii. Już w tym samym roku podjął pracę w Bibliotece Jagiellońskiej, a w 1968 r. został kierownikiem nowo utworzonego Oddziału Zbiorów Kartograficznych BJ. funkcję tę pełnił do przejścia na emeryturę w 1993 roku.

Szczególne zasługi położył mgr E. Schnayder dla kierowanej przez niego placówki bibliotecznej. Przede wszystkim zreorganizował Oddział, wydzielając cenny i bogaty zbiór map i atlasów z ogólnego księgozbioru biblioteki, następnie zaprowadził samodzielny katalog zbiorów kartograficznych, nadając

mu oryginalny układ, wreszcie zorganizował doskonałą specjalistyczną bibliotekę podręczną Oddziału. Nawiązał także liczne i trwałe kontakty z oddziałami zbiorów kartograficznych innych bibliotek zarówno w kraju jak i za granicą, czego efektem były m.in. liczne wyjazdy na konferencje i stypendia, pożyteczna wymiana wydawnictw oraz organizowanie interesujących wystaw (m.in. w Bochum, Pradze i w samym Krakowie). Za osiągnięcia w pracy zawodowej był odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Znana była aktywność Zmarłego w środowisku kartograficznym, znacznie wykraczająca poza obowiązki zawodowe. Kilkanaście lat był członkiem Komisji Kartograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego, przede wszystkim zaś aktywnym członkiem wspomnianego już Zespołu Historii Kartografii przy IHN PAN, w którym działał od 1977 roku. Był współorganizatorem trzech konferencji tego Zespołu: w 1977 r. w Krakowie, w 1979 r. w Wieliczce i w 1981 r. ponownie w Krakowie. Wyróżniał się wyjątkową pasją popularyzatorską, czego owocem było opublikowanie 706 (!) artykułów, notatek i drobnych przyczynków z prawie wszystkich dziedzin geografii i nauk pokrewnych (geofizyki, oceanografii, astronomii itp.) – głównie na łamach miesięczników „Poznaj Świat” i „Wszecławiat”.

Począwszy od lat siedemdziesiątych, jego zainteresowania skoncentrowały się przede wszystkim na historii kartografii, na którym to polu ma znaczący dorobek, wyrażający się w sumie liczbą 81 artykułów, notatek, recenzji i sprawozdań, tym razem głównie na łamach „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”. Do jego ważniejszych prac z tego zakresu należą artykuły o słynnej w swoim czasie sfalszowanej tzw. Mapie Vinlandu (1975), o dziejach polskich zbiorów kartograficznych (1976), o średniowiecznych mapach świata (tzw. mappae mundi) w łacińskich rękopisach Biblioteki Jagiellońskiej (1979 i 1982), o odnalezionym przez niego drugim wydaniu rosyjskiej mapy Polski i Mołdawii I. Truskota z 1772 roku (1989 i 1990) oraz o dorobku polskiej emigracyjnej i podziemnej kartografii wojskowej w okresie II wojny światowej (1995). Publikował także interesująco ujęte ciekawostki z dziejów polskiej i światowej kartografii, np. o mapie galicyjskiej podróży cesarza Franciszka Józefa (1981), o średniowiecznej, a związanej z pobytem Fryderyka Chopina na Majorce mapie żeglarskiej oraz o mapie świata z Herefordu (1991), a także omówienia zasług znanych polskich historyków kartografii: prof. Karola Buczka i dr. Bogusława Krassowskiego.

Wszystkie publikacje mgr. E. Schnaydra, w tym przytoczone tu prace z zakresu historii kartografii (zestawione w komplecie w pierwszym tegorocznym numerze „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”), cechują niezwykłą erudycją i dociekliwość, a przy tym niepowtarzalne, jemu tylko właściwe słownictwo i stylistyka, mające swoje korzenie w humanistycznych tradycjach domu rodzinnego i umiłowaniu staropolszczyzny. Taki był także w życiu – barwny, nieco staroświecki, a przy tym niezwykle uczynny i szybko zjednujący sobie sympatię wszystkich, którzy mieli z nim do czynienia. Jego głębokie zaangażowanie się w każde przedsięwzięcie, którego się podejmował, może być dla wielu z nas trudnym do osiągnięcia wzorcem.

Spożył na krakowskim cmentarzu na Salwatorze w pobliżu grobu największego polskiego kartografa Eugeniusza Romera. Odprowadziła go z żalem kilkusetosobowa grupa nie tylko krakowian, miał bowiem przyjaciół w całej Polsce, jako że był postacią nieprzeciętną, zasługującą na naszą trwałą pamięć.

Jerzy Ostrowski (Warszawa)

KOMUNIKATY

Zarząd Główny SKP uprzejmie informuje o organizacji I Konferencji Zawodowej Stowarzyszenia Kartografów Polskich pod hasłem „Problemy polskiego rynku kartograficznego. Zawód kartografa” oraz I Targów Kartografii. Odbędzie się ona w dniach 21-23 listopada 2002 r. we Wrocławiu, pod patronatem Głównego Geodety Kraju.

Celem Konferencji jest przedstawienie i przedyskutowanie najpilniejszych problemów polskiego rynku kartograficznego w zakresie wykonywania zawodu, jego rangi i umocowania prawnego oraz problemów prawa autorskiego w kartografii. Projekt utworzenia samorządu zawodowego oraz zbliżająca się integracja Polski z Unią Europejską wymusza pilną potrzebę podjęcia tych tematów i skonfrontowania ich ze stanem istniejącym w krajach Unii.

Ramowy program Konferencji:

- 20. 11. 2002 r. - przyjazd i rejestracja uczestników w hotelu „Wieniawa”
Wieczorem zebranie Oddziału Kartograficznego PTG
- 21. 11. 2002 r. – otwarcie Konferencji, I Targów Kartografii i konkursu „Mapa Roku” 2002
– sesja przedpołudniowa „Zawód kartografa”
– sesja popołudniowa „Uprawnienia zawodowe”
wieczorem – spotkanie towarzyskie
- 22. 11. 2002 r. – sesja przedpołudniowa – warsztaty kartograficzne (w grupach):
„Możliwości edytorskie komputerowych programów graficznych”
(Prof. W. Pawlak i zespół Pracowni Atlasu Dolnego Śląska UWwr.)
- zasób kartograficzny województwa dolnośląskiego.
- sesja popołudniowa „Państwowy Zasób Geodezyjny i Kartograficzny”
(wieczorem otwarte zebranie SKP z kartografami)
- 23. 11. 2002 r. – sesja przedpołudniowa „Prawo autorskie”
podsumowanie i zamknięcie konferencji (ok. godz. 13.00).

Koszt uczestnictwa w konferencji wynosi:

- **300,00 zł** – dla członków Stowarzyszenia Kartografów Polskich
- **400,00 zł** – dla pozostałych osób

Podane ceny obowiązują dla zgłoszeń dokonanych przed 15. 09. 2002 r. Po tym terminie nie zapewniamy rezerwacji noclegów a ceny wzrastają odpowiednio do 400,00 i 500,00 zł.

.....

Zgłoszenie udziału w I Konferencji SKP „Zawód kartografa”

Nazwisko, imię, stanowisko służb.

Miejsce pracy.....

Adres korespondencyjny

Telefon Fax e-mail

Rezerwacja noclegów:

20/21. 11. 21/22. 11. 22/23. 11 **(zbędne skreślić)**

.....

Do udziału w Targach Kartografii zostaną zaproszone Firmy i Wydawnictwa Kartograficzne

Bliższe szczegóły i formularz zgłoszeniowy są zamieszczone na stronie internetowej SKP (www.geo.ar.wroc.pl/SKP) oraz będą rozesłane w Komunikacie 1 do uczelni, instytutów, organizacji, firm i indywidualnych osób według posiadanej bazy adresowej. Uprzejmie prosimy członków SKP i wszystkie osoby, które otrzymają komunikat 1 o rozpropagowanie konferencji i umożliwienie powielenia formularza zgłoszeniowego. W kontekście dokonujących się wydarzeń

konieczna jest konsolidacja środowiska kartografów i jego skupienie wokół żywotnych spraw zawodowych, dlatego bardzo liczymy na liczny udział kartografów w tej konferencji.

MISCELLANEA

ZŁOTE I CZARNE „DZIESIĄTKI” POLSKIEJ KARTOGRAFII XX STULECIA

Przeżywany niedawno na całym świecie przełom stuleci był okazją do różnego rodzaju refleksji nad przeszłością różnych dziedzin naszego życia. W poczytnych periodykach pojawiły się listy XX-wiecznych najwybitniejszych polityków, pisarzy, naukowców, najznakomitszych utworów literackich i dzieł filmowych, największych wynalazków itp. Tego rodzaju podsumowujących rankingów zabrakło w odniesieniu do niedalekiej przeszłości naszej dyscypliny, żyjącej przede wszystkim bieżącymi problemami i kłopotami. A byłyby to, z zachowaniem oczywistego dystansu do takich subiektywnych podsumowań, dość pouczające przypomnienia naszych stuletnich tradycji – zarówno jeśli chodzi o tworzące ją postaci, jak i wyróżniające się dzieła, czy wreszcie wydarzenia. Dlatego, mimo że XX stulecie odeszło w przeszłość już ponad rok temu, spróbujmy zestawić, tak jak to czyniono w innych dziedzinach, pierwsze dziesiątki w kilku wybranych kategoriach. Nie będzie to jednak wynik przeprowadzonych na ten temat ankiet, a jedynie rodzaj prowokującej próby zaprezentowania „prywatnego” zdania na ten temat i propozycja skonfrontowania poniższych list z wiedzą i poglądami innych czytelników. Zachęcam ich do podobnego zastanowienia się, którzy nasi mistrzowie i które dzieła zasługują na umieszczenie w „złoty dziesiątkach”.

Na początku istotne wyjaśnienie: otóż na obu listach osób – najznakomitszych polskich kartografów XX wieku, którzy wywarli znaczący wpływ na rozwój naszej dyscypliny lub pozostawili po sobie istotną spuściznę, a także na mniej istotnej, ale bliższej mi liście najbardziej zasłużonych polskich historyków kartografii, nie ośmielam się umieszczać żadnej z osób żyjących, a zwłaszcza nadal tworzących, ponadto zaś ograniczam się do alfabetycznego zestawienia takich „złoty dziesiątek”, bez podejmowania się rankingu poszczególnych osób według stopnia ich zasług, chociaż taka hierarchizacja byłaby równie interesująca co ryzykowna. Przy każdej z zaproponowanych osób podaję lata jej urodzenia i śmierci, co mniej zorientowanym ułatwi umiejscowienie ich działalności w czasie. A oto pierwsza ze „złoty dziesiątek” – najwybitniejsi kartografowie polscy XX wieku:

prof. Franciszek Biernacki (1897–1984)
doc. Michał Janiszewski (1901–1984)
plk. Józef Kreutzinger (1877–1939)
gen. brygady Teodor Naumienko (1903–1987)
prof. Stanisław Pietkiewicz (1894–1986)
prof. Lech Ratajski (1921–1974)
prof. Eugeniusz Romer (1871–1954)
prof. Józef Szaflarski (1908–1989)
prof. Franciszek Uhorczyk (1902–1981)
prof. Józef Wąsowicz (1900–1964).

Na liście tej, którą nie tylko w moim przekonaniu otwiera prof. Eugeniusz Romer, nie znalazły się już takie zasłużone postaci (spośród zmarłych!), jak profesorowie Ludomir Sawicki, Władysław Migacz, Edward Rühle i Bogodar Winid oraz kartografowie praktycy Teofil Szumański i Tadeusz Garlej, chociaż niewykluczone są opinie, że właśnie któreś z nich powinny być na niej umieszczone.

Z kolei „złota dziesiątka” zmarłych polskich historyków kartografii, działających w XX wieku (także ułożona alfabetycznie), przedstawia się moim zdaniem następująco:

prof. Karol Buczek (1902–1983)
prof. Julian Janczak (1905–1932)
dr Bogusław Krassowski (1934–1987)

prof. Marian Łodyński (1884–1972)
prof. Bolesław Olszewicz (1893–1972)
prof. Stanisław Pietkiewicz (1894–1986)
dr Zbigniew Rzepa (1923–1993)
prof. Mieczysław Stelmach (1947–2000)
prof. Józef Szaflarski (1908–1989)
mgr Edward Schnayder (1926–2001).

Poza listą znaleźli się tacy nie żyjący, a również zasłużeni badacze dziejów polskiej kartografii, jak profesorowie Aniela Chałubińska, Stanisław Herbst i Józef Staszewski, doc. Bożena Modelska-Strzelecka, doc. Jan Wereszczyński oraz dr Wojciech Trzebiński. Natomiast o pierwszeństwo na zaproponowanej liście rywalizują niewątpliwie profesorowie Karol Buczek i Bolesław Olszewicz.

Można również pokusić się o ułożenie list najznakomitszych polskich dzieł kartograficznych XX wieku, i to w najróżniejszych kategoriach. Tytułem próby przedstawiam ułożoną chronologicznie listę najważniejszych, oczywiście moim zdaniem, polskich XX-wiecznych atlasów (z datami opublikowania ich pierwszych wydań lub lat wydawania w formie zestawów arkuszy):

Atlas geograficzny, E. Romer (1908)
Geograficzno-statystyczny atlas Polski, E. Romer (1916)
Powszechny atlas geograficzny, E. Romer (1925)
Atlas geograficzny (licealny), red. H. Górski, W. Jędrzejewska (1963)
Atlas świata, Służba Topograficzna WP (1963–1968)
Narodowy atlas Polski, red. S. Leszczycki (1973–1978)
Atlas Tatrzańskiego Parku Narodowego, red M. Klimaszewski (1985)
Atlas Miasta Krakowa, red. K. Trafas (1989)
Atlas Rzeczypospolitej Polskiej, red. M. Najgrakowski (1993–1997)
Atlas Śląska Dolnego i Opolskiego, red. W. Pawlak (1997).

Jest to oczywiście zestaw nie tylko bardzo subiektywny (brak w nim np. *Atlasu środowiska geograficznego Polski*, 1994 oraz publikacji *Świat. Atlas geograficzny z częścią encyklopedyczną*, 1995, lecz do obu można mieć istotne zastrzeżenia), ale i bardzo eklektyczny; można bowiem ułożyć podobne „listy przebojów” osobno dla poszczególnych rodzajów atlasów: naukowych, szkolnych, ogólnoużytkowych, historycznych itp.

Podobne listy dziesięciu najważniejszych publikacji moglibyśmy również zestawić dla różnych rodzajów polskich map: topograficznych, tematycznych, ściennych szkolnych, turystycznych, samochodowych itp., typując nawet najlepszą polską mapę XX wieku (tu stawiałbym na ostateczną wersję polskiej międzywojennej „setki”), a także dla najważniejszych pozycji piśmiennictwa, np. podręczników i rozpraw naukowych. Poprzestańmy jednak w tym miejscu na trzech powyższych zestawieniach i zachęceniu członków naszego Stowarzyszenia do podobnej intelektualnej zabawy, w tym – analogicznie do wybieranej już dwukrotnie „mapy roku” – do wyboru np. polskiego atlasu, podręcznika lub mapy XX stulecia.

W uzupełnieniu tej nieco spóźnionej retrospekcji warto podzielić się pewną obserwacją dotyczącą przebiegu najważniejszych wydarzeń w naszej XX-wiecznej kartografii. Otóż jeśli ułożymy tablicę chronologiczną wszystkich istotnych faktów, jakie miały u nas miejsce od 1901 do 2000 roku, rzuci się nam w oczy osobliwy zbieg okoliczności, mianowicie wyraźne nasycenie takich faktów w dwóch bardzo bliskich sobie dziesięcioleciach. Aby nie kończyć smutnym akcentem, zacznę od zwrócenia uwagi na lata 1977–1987, które można nazwać „czarną dekadą” polskiej współczesnej kartografii. W owych latach miała bowiem miejsce trudna do wytłumaczenia „epidemia” – często w kilkumiesięcznych odstępach odchodzili od nas znakomici, zasłużeni liderzy naszej dyscypliny. Tę ponurą listę otwiera śmierć prof. Lecha Ratajskiego (listopad 1977), za którym wkrótce podążyli kolejno prof. Władysław Migacz (1980), prof. Franciszek Uhorczak (1981), prof. Karol Buczek (1983), prof. Franciszek Biernacki i doc. Michał Janiszewski (obaj 1984), prof. Stanisław Pietkiewicz (1986), wreszcie dr Bogusław Krassowski i gen. Teodor Naumienko (obaj 1987). Tymczasem w żadnej z pozostałych dziewięciu dekad nie zdarzały się więcej niż dwa lub trzy tego rodzaju smutne rozstania.

Zupełnym przeciwieństwem tego „czarnego” jest dziesięciolecie, które można nazwać dla kontrastu „złotym”, ograniczone latami 1964 i 1973. Nastąpiła wówczas niezwykle kumulacja bardzo ważnych dla naszej dyscypliny pozytywnych wydarzeń (choć nie zabrakło i „wręcz przeciwnych”, jak np. przedwczesna śmierć prof. J. Wąsowicza i wprowadzenie fatalnego „układu 1965”), z których niektóre wręcz otworzyły nową epokę w jej najnowszych dziejach i owocują swoimi skutkami po dzień dzisiejszy. A oto tylko wybrane takie znamienne, zestawienie chronologicznie fakty:

- 1964 – przystąpienie Polski do Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej
 - powołanie Katedry Kartografii pod kierownictwem prof. F. Uhorczaka na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
 - utworzenie pierwszej Sekcji Kartograficznej (w Warszawie) w polskim Towarzystwie Geograficznym
- 1965 – utworzenie ogólnopolskiej Sekcji Kartograficznej (przemianowanej w 1966 r. na Komisję PTG)
- 1966 – ukazanie się drugiego wydania podręcznika *Zarys kartografii* J. Szaflarskiego, jedynego do dziś polskiego kompleksowego podręcznika kartografii
- 1967 – mianowanie doc. L. Ratajskiego kierownikiem Katedry Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego
 - pierwsze wydanie wielokrotnie wznawianego *Atlasu historycznego Polski* PPWK
- 1968 – zakończenie publikowania *Atlasu świata* Służby Topograficznej WP i ukazanie się jego angielskojęzycznej wersji pt. *Pergamon World Atlas*
 - Ogólnopolska Konferencja Kartografii Tematycznej w Lublinie i podjęcie decyzji o organizowaniu corocznych ogólnopolskich konferencji kartograficznych (z uznaniem lubelskiej za pierwszą z cyklu)
 - wielka wystawa kartografii polskiej XX wieku z okazji jubileuszowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Geograficznego w Warszawie
- 1969 – ukazanie się pierwszego numeru nowego „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”
- 1970 – ogłoszenie przez L. Ratajskiego koncepcji tzw. kartologii (opublikowanej w j. angielskim w 1973 r.)
- 1971 – zakończenie publikowania przypadających Polsce 17 arkuszy *Mapy Świata 1:2 500 000*
 - ukazanie się pierwszego tomu „Materiałów Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych”
- 1972 – wybór prof. L. Ratajskiego na wiceprezydenta Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej i przewodniczącego Komisji Przekazu kartograficznego MAK
 - ukazanie się unikatowego informatora *Zbiory kartograficzne w Polsce* D. Kosackiej
- 1973 – powołanie Zakładu Kartografii na Uniwersytecie Gdańskim
 - ukazanie się podręcznika *Metodyka kartografii społeczno-gospodarczej* L. Ratajskiego oraz podręcznika *Kartografia matematyczna* J. Różyckiego
 - rozpoczęcie publikowania *Narodowego atlasu Polski*.

Powyższą listę można łatwo podwoić, ale poprzestając na lekturze tego selektywnego zestawienia trudno nie przyznać, że były to rzeczywiście wyjątkowe lata polskiej kartografii, zwłaszcza jeśli się weźmie pod uwagę ówczesne warunki gospodarcze i polityczne (w tym tak słusznie potępianą epokę „późnego Gomułki”).

I wreszcie na zakończenie refleksja: otóż obserwuję ze smutkiem niepokojący brak nawet podstawowych wiadomości o najnowszych dziejach i obecnej sytuacji naszej rodzimej kartografii – o genezie dzisiejszych instytucji, publikacji, poglądów itp. wśród młodszego pokolenia naszych koleżanek i kolegów. Niektórzy ubiegający się o uprawnienia zawodowe w naszej dziedzinie (i uzyskujący je!) nigdy nie słyszeli np. o Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej i udziale Polski w jej pracach, a nawet o seryjnych mapach tematycznych Państwowego Instytutu Geologicznego. Warto może pomyśleć o zorganizowaniu jakichś form uzupełniania wiedzy w tym zakresie, abyśmy nie tylko sprawnie operowali klawiaturami i myszami komputerów, ale także byli bardziej świadomi naszych korzeni. Jedną z form takiego samouświadamiania mogłyby być tego rodzaju „rozrywki umysłowe” jak zademonstrowany wybór kartografów lub publikacji ostatniego stulecia, ostatniej dekady itp., a także konkursów wiedzy o współczesnej kartografii polskiej.

KARTOGRAFICZNE CHOCHLIKI I WIRUSY

Pośpiech, z jakim opracowywane są współczesne polskie mapy, psikusy, jakie sprawiają nie zawsze w pełni sprawne i opanowane narzędzia, a jeszcze częściej przemęczenie, niedbalstwo, a nawet niewiedza wykonawców przy braku niezbędnych wnikliwych korekt sprawiają, że na takich mapach spotykamy zbyt często znaczną liczbę na ogół śmiesznych, ale zdarza się, że i groźnych pomyłek. Nie chodzi przy tym o niesłuszną koncepcję zakresu treści lub niefortunny dobór metody prezentacji i rozwiązania graficznego, co jest odrębnym, równie bolesnym problemem, ale o zwykłe lapsusy i przeoczenia, którym w przekazach pisanych odpowiadają tzw. „chochliki drukarskie”. Takie właśnie kartograficzne chochliki stały się ostatnio w naszej kartografii prawdziwą plagą, wystarczy bowiem obłożyć się kilkoma nabytymi w księgarni polskich atlasami lub mapami, aby z trudem nadażyć za ich wynotowywaniem. Już w ciągu godziny można ich znaleźć kilkadziesiąt, niekiedy po kilkanaście w jednym atlasie! Aby nie być gołosłownym, przytaczam poniżej tylko garść przykładów takich pot

knięć z ostatnich kilku lat, ograniczając się do zacytowania po jednej lub najwyżej dwóch pomyłek z wybranych dziewięciu publikacji (zestawionych chronologicznie). Spotykamy zatem:

- nazwę Trzebnica przy sygnaturze Wołowa i odwrotnie, a nazwę Kwisa wzdłuż Bobru (*Nowy atlas świata*, GeoCenter 1996).
- nazwę Braniewo przy sygnaturze Fromborka oraz kościół Reformatorów w Kazimierzu Dolnym nazwany kościołem Reformatorów (*Atlas geograficzny do szkoły podstawowej*, PPWK 1999)
- Nizinę Sępolską zamiast Niziny Sępolskiej i Puszcę Rominicką w miejscu Puszczy Rominckiej (mapa 1:500 000 Służby Geograficznej WP, 1999)
- nazwę miasta Kluczbork zniekształconą na Klluczbork, a Wyż. Drahańską na Morawach na Wyż. Dramańską (*Polska, mapa ogólnogeograficzna*, PPWK 1999)
- nizinę Staropruską nazwaną Niziną Staroruską, a J. Dobskie zniekształcone na J. Dybskie (*Polska, mapa fizyczna*, „Mapy Ścienne” 2000)
- Łynę opisaną jako Wisła, a Grodzisk przekreślony na Grodziak (*Atlas historyczny Polski*, Prószyński i S-ka, 2000).
- Nizinę Naddnieprzańską za Dnieprem, w miejscu Niż. Naddnieprzańskiej (mapa Europy w „Geografii Powszechnej” t. 2, Muza 2000)
- Biszkek „przemianowany” na Biszek, a Bangkok na Bankog (*Atlas geograficzny. Przyroda*, PPWK 2001)
- nazwę Stargard Szcz. przy sygnaturze Goleniowa (*Drogi Europy. Atlas samochodowy*, Przegląd Reader’s Digest 2001).

Znakomita większość takich lapsusów jest wychwytywana i poprawiana przez wydawców w następnych wydaniach atlasów lub map – często pod wpływem krytycznych uwag zawartych w recenzjach (głównie w „Polskim Przeglądzie Kartograficznym”).

Bywają jednak pomyłki bardzo trwałe, traktowane przez kartografów nie jako przeoczenia, lecz jako nowe, poprawniejsze informacje i bezkrytycznie przenoszone do innych publikacji. Takim prawdziwym „wirusem”, który mało brakowało, a rozpleniłby się po całej polskiej kartografii geograficznej, był poziomicowy obraz rzeźby wschodniej Polski w *Atlasie świata* Służby Topograficznej WP (1963–1968), na pierwszy rzut oka nowatorski, a w rzeczywistości będący przeniesieniem pomyłki „sostawitiela” rzeźby na radzieckiej mapie *Polsza* z 1959 r., który na całym wschodnim Mazowszu i Podlasiu skopiował niewłaściwą poziomice (160 zamiast 150) z mapy topograficznej. Traktując tę zmianę jako nowość, będącą wynikiem dokładniejszej powojennej niwelacji, tę błędną informację usiłowano powielić na mapach Polski w dwóch prestiżowych encyklopediach powszechnych PWN i wydawnictwa Muza. W ostatniej chwili (już na etapie próbnych odbitek) udało się jednak odwieść tamtejszych redaktorów od takiej ewidentnej wpadki. Ten rodem z Moskwy „wirus” zagnieździł się jednak na dobre na ściennych i podręcznych fizycznych mapach Polski

prężnego katowickiego wydawnictwa „Mapy Ścienne”, o czym pisałem szczegółowiej w recenzji w „Polskim Przeglądzie Kartograficznym” (t. 32, 2000, nr 2, s. 140–142).

Oczywiście tego rodzaju na ogół drobne i niekiedy humorystyczne potknięcia były i są w naszej działalności nieuniknione. Musimy jednak dokładać więcej starań, aby nie były one tak nagminne, jak ma to miejsce w ostatnich latach.

Jerzy Ostrowski (Warszawa)

POSTSCRIPTUM

Lekkie i wyrozumiałe potraktowanie coraz częściej zdarzających się błędów – różnego „kalibru” – na naszych mapach nie powinno przesłaniać powagi tego problemu. W kartografii wymagany jest wysoki stopień uwagi i skupienia co stoi w oczywistej opozycji do tempa, jakie narzuca się podczas produkcji map. Następną kwestią jest znajomość źródeł kartograficznych, a ściślej – nawet źródeł tych źródeł. Przytoczony w końcowej części powyższego tekstu przykład nieszczęsnej poziomicy 150 / 160 m jest bardzo wymowny. Jeśli nawet przyjąć, że mało komu wiadome jest pochodzenie tego błędu, to przecież istnieje przynajmniej kilka map współczesnych, których można użyć do porównań i jeśli są jakieś rozbieżności, to wówczas podlegają weryfikacji. Mapy, nawet powieszone obok siebie, powoli odkrywają swoje tajemnice przed niewprawnym odbiorcą, stąd różnice położenia tej poziomicy i skutków jakie to powoduje ujawniają się dopiero przez jej „ekstrakcję” z obrazu mapy. Taki obraz jest przedstawiony na str. 39 i z całą ostrością ujawnia zniekształcenie „geograficznego krajobrazu”, nie mówiąc o tym, że błąd ten ma duże szanse na przetrwanie – wszak mapy nowsze z reguły są uznawane za „lepsze”.

Podobnego typu błędy, powodowane przez chochliki dużych rozmiarów, zdarzają się także bardzo znanym i uznanym wydawcom. W licencyjnym „Ogólnogeograficznym atlasie świata” PPWK SA (licencja Andromeda Oxford Ltd) na mapach Europy Środkowej i Południowo-wschodniej Polska ma całkiem pokaźny półwysep, powstały z połączenia się wysp Uznam i Wolin wraz ze stałym lądem, a Noteć, wchłonawszy dolny odcinek Warty, stała się głównym dopływem Odry !. Nawet Wydawnictwo Naukowe PWN (a być może i Istituto Geografico de Agostini z Nowary ?) nie ustrzegło się przedstawienia na obwolucie pierwszego wydania „Atlasu encyklopedycznego PWN” ziemskiego globu widzianego z kosmosu w pozycji odwróconej – nie tylko północ-południe, co byłoby jeszcze prawdopodobne, ale również wschód-zachód (na szczęście w kolejnym wydaniu Ziemia „wisi” normalnie).

Szczególne problemy redakcyjne stwarza jednak nazewnictwo geograficzne, zwłaszcza te nazwy obce, których pisownia obfituje dodatkowo w bogaty zestaw znaków diakrytycznych. Pisownia naszych południowych sąsiadów jest tu bardzo skuteczną pułapką, w którą wpadła dwustronna, „fizyczno-ekologiczna” mapa Polski w skali 1:550 000 wydawnictwa Meridian Skaner. Przytoczę kilka przykładów w pisowni oryginalnej (czyli z mapy): Mnichovo Hradiště, Český Těšín (Český ...), Kromčův, nazwy z błędami ortograficznymi: Vrchlabí (Vrchlabí), Dvůr Králové (Dvůr ...), Nahod (Nachod). Jednak „rekordzistką” okazała się polska nazwa – wymieniana w tekście J. Ostrowskiego Puszcza Romincka jest opisana na mapie jako „Romnicka”, a w wykazie parków krajobrazowych (obok mapy) jako „Romnicka”. Nie wspomnę o nieistniejącej Nizinie Wielkopolskiej, której nazwa jest obecna na większości map szkolnych, a już na wskroś miłosiernym milczeniem pominię sposób przedstawienia ukształtowania terenu na tej mapie.

Wiele tych publikacji jest przeznaczonych do użytku szkolnego – na razie nic nie wiadomo, jakie szkody czynią takie błędy. Może zrządzeniem Opatrzności jest brak pieniędzy w szkołach na zakupy, choć determinacja sprzedających jest ogromna ...

Jan Krupski (Wrocław)